

Projectplan de Betovering 2021

13 t/m 24 oktober 2021

Festival de Betovering

Internationaal kunstfestival voor de jeugd.

Den Haag, herfstvakantie, 2 t/m 12 jaar, ruim 50 locaties, theater, dans, beeldend, muziek, workshops, straattheater, film, museumbezoek, festivalcentra, Culturele Spelen en meer...

DE BETOVERDE STAD... een stad met een profiel als Den Haag kan niet anders dan een gezond cultureel klimaat voor kinderen bieden. Kunst zet de ramen van geest en hart bij mensen open. Misschien wel een eerste noodzakelijke menselijke voorwaarde voor vrede, recht en kwaliteit van leven. En daar begin je zo vroeg mogelijk mee. Bij zoveel mogelijk kinderen van alle pluimage: uit de Schilderswijk, een Vinexwijk, een expatbuurt en het centrum.

INHOUDSOPGAVE

LEESWIJZER			pag 3
HOOFDSTUK	1:	ALGEMENE INFORMATIE	pag 4
HOOFDSTUK	2:	DE BETOVERING	pag 6
	2.1	De Betovering en haar kernwaarden	
	2.2	Motivatie	
	2.3	Een terugblik in cijfers	
	2.4	SWOT	
	2.5	Ambities	
	2.6	Kwaliteitsprogrammering	
	2.6.1	Festivalprogramma	
	2.7	Het publiek (kinderen) in de vrije tijd als uitgangspunt	
	2.8	Internationaal en cultureel divers	
	2.9	Samenwerking en spreiding in de stad	
	2.10	Positionering	
HOOFDSTUK	3:	BEDRIJFSVOERING	pag 24
	3.1	Organisatie en de codes	
	3.2	Duurzaamheid	
	3.3	Risicobeheersing	
	3.4	Financiën, investeringen en prijsbeleid	

LEESWIJZER

Geachte lezer,

Voor u ligt het projectplan van de 22^e editie van Festival de Betovering in oktober 2021. We stellen ons projectplan vanaf nu iets anders op dan u gewend bent. De zwarte teksten vormen de basis en komen uit ons meerjarig beleidsplan 2021-2024. Aanvullingen hierop en daar waar we de komende editie verwachten af te wijken van deze plannen, beschrijven we in het ROZE.

We verwachten op deze manier:

- u mee te kunnen nemen in ons meerjarig perspectief;
- dat we zowel De Betovering 'in normale tijden' als de Betovering 'in de huidige context' kunnen duiden;
- zuinig met uw tijd om te gaan de komende jaren. Mits u een goed geheugen heeft, hoeft u de komende edities enkel de ROZE teksten te lezen;
- ook zelf tijd te gaan besparen.

HOOFDSTUK 1: Algemene informatie

Algemene gegevens van de aanvrager

Statutaire naam instelling:	Stichting De Betovering
Statutaire doelstelling:	De stichting heeft ten doel het organiseren van activiteiten waardoor kunstuitingen van en voor kinderen en jongeren gestimuleerd en gepresenteerd worden en voorts al hetgeen met een en ander rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin des woords.
Aard van de instelling:	Festival, negendaags, tijdens de herfstvakantie in Den Haag
Bezoekadres:	Van Limburg Stirumstraat 41
Postcode en plaats:	2515 PA Den Haag
Postadres:	Van Limburg Stirumstraat 41
Postcode en plaats:	2515 PA Den Haag
Telefoonnummer:	070 - 364 22 02
Email:	info@debetovering.nl
Website:	http://www.debetovering.nl

Contactpersoon voor de subsidieaanvraag

Naam contactpersoon:	Suzanne Verboeket
Functie contactpersoon:	Directeur
Telefoonnummer contactpersoon:	070 -364 22 02/ 06 - 29 02 60 09
Email contactpersoon:	s.verboeket@debetovering.nl

Financiële gegevens aanvrager

Rekeningnummer:	NL29 INGB 0008 7121 35
Ten name van:	Stichting De Betovering, Den Haag

Rechtsvorm

Rechtsvorm (stichting, vereniging):	Stichting
Jaar van oprichting:	2000
Inschrijving Kamer van Koophandel te:	Den Haag
KvK nummer:	27189663
BTWnummer (BTW-plichtig):	NL 809188776B01

Directie

Naam:	Suzanne Verboeket
In functie sinds:	2005
Benoemingstermijn(en):	Zzp, jaarcontracten

Bestuur

functie	Naam [geboortejaar]	uiterste jaar aftreden	kennisgebieden
voorzitter	Anja Overhoff [1953]	2024	theater/openbaar bestuur
penningmeester	Jan Helderman [1949]	2022	financiën/podia
secretaris	Maurice Haak [1975]	2023	marketing/kunsten
lid	Fouzia Outmany [1980]	2027	sociologie/ antropologie
lid	Michiel Hendrix [1982]	2027	beleid/politiek/internationalisering
lid	Shervin Nekuee [1968]	2027	sociologie/ niet-westerse kunst/ literatuur

Bestuursleden worden voor drie jaren benoemd en zijn tweemaal herbenoembaar voor drie jaren. In 2021 zijn er geen mutaties in het bestuur.

Totale omvang exploitatie	
Totale omvang jaarlijkse exploitatie 2021:	€ 577.588
Huidige meerjarige subsidies:	
Gemeente Den Haag, Kunstenplan (2021 t/m 2024) € 172.000 per jaar, geïndexeerd. In 2021:	€ 174.956
Fonds Podiumkunsten (2021 t/m 2024): € 37.500 per jaar, geïndexeerd. In 2021:	€ 39.600
F1818 (2020 & 2021) € 40.000 per jaar	€ 40.000

Ondertekening	
Hierbij verklaart ondergetekende, daartoe statutair bevoegd, dit formulier naar waarheid en zonder voorbehoud te hebben ingevuld.	
Naam:	Suzanne Verboeket
Functie:	Directeur
Plaats:	Den Haag

8 april 2021

HOOFDSTUK 2: De Betovering

2.1 De Betovering en haar kernwaarden

De Betovering is het jaarlijkse internationale kunstfestival voor de jeugd (2-12 jaar) dat zich afspeelt in Den Haag op bijna alle podia, in de musea, bibliotheken en sinds een paar jaar ook in het breder publiek domein, bijvoorbeeld in winkelgebieden en bij sociaal-maatschappelijke organisaties. De nadruk ligt op de podiumkunsten. Dit negendaags publieksfestival vindt plaats tijdens de herfstvakantie.

De doelgroep van het festival is breed samengesteld en omvat kinderen (en hun (groot)ouders) uit alle delen van de stad en regio, uit alle lagen van de divers samengestelde bevolking. De Betovering wil zoveel mogelijk kinderen in hun vrije tijd actief en receptief laten genieten van kwalitatief hoogwaardig werk van (deels internationale) professionele kunstenaars, en hen de kracht van de verbeelding laten ervaren. Ze wil hiermee bijdragen aan de ontwikkeling van een zo breed mogelijk samengestelde groep kinderen. Het festival maakt zich er sterk voor dat álle kinderen mee kunnen doen, ook kinderen voor wie bewegen, stilzitten, horen, zien, kaartjes kunnen betalen, de Nederlandse taal verstaan of prikkels verwerken niet vanzelfsprekend is. De Betovering staat aan het roer van een uniek samenwerkingsverband dat ruim 70 Haagse culturele organisaties, maatschappelijke instellingen en bedrijven verbindt.

De kernwaarden van De Betovering zijn:

- Kwaliteitsprogrammering;
- Het publiek (kinderen) in de vrije tijd als uitgangspunt;
- Internationaal en cultureel divers;
- Samenwerking en spreiding in de stad.

Deze kernwaarden zijn onderling verbonden.

In 2021 programmeren we ook de laatste zondag van de herfstvakantie. Daarmee is het festival dit jaar niet negendaags, maar tiendaags, van vrijdagavond t/m zondagmiddag. Als je daar de drie dagen Culturele Spelen aan toevoegt, die plaatsvinden van woensdag t/m vrijdag voorafgaand aan de herfstvakantie op school, dan duurt het hele evenement twaalf dagen.

2.2 Motivatie

Kunst draagt bij aan de ontwikkeling van het gevoel voor esthetiek, persoonlijkheid, visie op de maatschappij en aan talenten. In de leeftijd tussen 2 en 9 jaar moet een stevige basis worden gelegd voor latere cultuurparticipatie. Oudere kinderen bepalen steeds meer hun eigen agenda en zijn, na een introductie in hun jongste jaren, in staat om gemotiveerd zélf te kiezen voor kunstdeelname in hun vrije tijd. Interesse voor cultuur moet vaak worden aangewakkerd. Daarom is cultuureducatie een groot goed. Dit sluit aan op de visie van de gemeente Den Haag die daar veel in investeert. Met kunsteducatie maken veel kinderen, begeleid via school, kennis met de rijkdom van allerlei vormen van cultuur. Cultuurdeelname buiten schooltijd is een essentiële aanvulling op deze cultuureducatie. Van huis uit de ervaring opdoen om naar het theater te gaan en leren dat cultuurdeelname en reflectie hierop een vorm van vrijetijdsbesteding is, waarvoor en waarbinnen je individueel kunt kiezen, is van grote waarde. Dit heeft alles te maken met gewoontevorming, cultuur, identiteitsontwikkeling en zelfbewustzijn.

Het merendeel van de Haagse kinderen komt buiten schooltijd niet vanzelf in aanraking met kunst. De Betovering heeft een belangrijke rol in het slaan van die brug. We willen de kunsten een plaats geven in het persoonlijke en sociale leven van zoveel mogelijk kinderen. Voor álle kinderen. In een stad met kinderen afkomstig uit meer dan honderd landen hebben de kunsten de kracht om drempels te slechten. Ze bieden een uitgelezen mogelijkheid voor een bijzondere gemeenschappelijke ervaring. Het beste culturele jeugd aanbod van het moment is te vinden in een trots en samenwerkend Den Haag. Negen dagen lang de leukste herfstvakantie voor álle kinderen. Dat is De Betovering.

2.3 Een terugblik in cijfers

De Betovering in cijfers	Realisatie 2015	Realisatie 2017	Realisatie 2019	Realisatie 2020***
Festivaldagen	10	9	9	
Aantal bezoekers (totaal)	22.852	20.777	24.785	
totaal bezoekers binnen programmering	22.852	20.777	24.785	
totaal bezoekers buiten programmering	PM*	PM*	PM*	
A) aantal kinderen	15.053	13.613	16.523	
A) aantal volwassenen	7.799	7.164	8.262	
B) aantal betalend	19.484	18.061	21.646	
B) aantal gratis	3.368	2.716	3.139	
C) aantal bij voorstellingen	18.130	14.393	17.395	
C) aantal bij workshops en overige activiteiten	4.723	6.384	7.390	
D) Houder Ooievaarspas	526	517	958	
Gemiddeld aantal bezoeken	2,8	3,0	2,8	
Aantal locaties	50	53	54	
Aantal voorstellingen en workshops	423	548	553	
A) voorstellingen	214	295	279	
A) waarvan internationale producties	14	18	20	
A) aantal internationale speelbeurten	59	93	71	
B) workshops en overige activiteiten	209	253	274	
Bezetting	80%	71%	81%	
Capaciteit	28.437	32.714	30.456	
Niet-Nederlandse achtergrond	4.518	6.649	9.666	
Niet-Nederlandse achtergrond (niet-Western)	2.811	2.909	4.213	
Niet-Nederlandse achtergrond (Western)	1.707	3.740	5.453	
Van buiten de gemeente Den Haag	7.313	8.726	9.914	
Komt buiten de Betovering niet (nul keer) in een theater met kinderen	3.553	2.078	1.239	
Komt buiten de Betovering 0 tot 2 keer per jaar in een theater met kinderen	11.821	11.220	11.649	
Komt buiten de Betovering niet (nul keer) in een museum met kinderen	3.940	2.078	1.735	
Komt buiten de Betovering 0 tot 2 keer per jaar in een museum met kinderen	10.165	9.557	9.914	
Digitale media in cijfers	2015	2017	2019	
WEBSITE - Bezoeken totaal - {aantal}	60.950	59.614	51.902	
WEBSITE - Unieke bezoekers totaal (IP-adres) - {aantal}	40.059	34.384	34.718	
NIEUWSBRIEF - Ontvangers digitale nieuwsbrieven - {aantal} **	3.708	4.567	1.994	
AdWords Google Ad Grants - {aantal vertoningen}	504.759	45.470	71.908	
Adwords kliks - {aantal}	6.939	571	6.970	
AdWords CTR {Click-Through-Ratio}	1,38%	1,26%	10,00%	
Facebook volgers - {aantal}	2.034	2.565	3.242	
Twitter volgers - {aantal}	nvt	535	559	
Instagram volgers - {aantal}	nvt	372	912	

* Het aantal bezoekers aan het straattheater is moeilijk meetbaar. Het aantal mensen dan toevallig aanwezig is in het straattheatergebied, en daar geconfronteerd wordt met het straattheater is natuurlijk enorm groot. Het deel dat vervolgens blijft staan om te kijken is iets kleiner, maar nog steeds groot. Het aantal autonome bezoekers dat echt actief op zoek gaat naar het straattheater is weer kleiner. We weten dat sommige mensen bij de Betovering enkel het gratis straattheaterprogramma zoeken, en we weten dat veel Betoveringbezoekers hun betaald bezoek combineren met 'ook het straattheater opzoeken.'

** In het kader van de nieuwe AVG/privacywetgeving zijn wij in 2018 opnieuw begonnen met het verzamelen van geïnteresseerde nieuwsbrief ontvangers.

*** De Festivaleditie 2020 is geannuleerd. Coronamaatregelen stonden doorgang niet toe.

***** Festival editie 2020**

2020 Op 16 oktober jl. zou de eenentwintigste editie van Festival de Betovering beginnen. **Op 14 oktober hebben we het festival moeten annuleren.** We hadden samen met onze partners alle festivalonderdelen teruggebracht tot een veilige versie voor maximaal 30 bezoekers per voorstelling. Echter, met de coronamaatregelen genoemd in de persconferentie drie dagen voor aanvang van het festival, met de opdracht om geen theaterfestivals te organiseren, niet de randen van de maatregelen op te zoeken én verkeersbewegingen plus sociale contacten nog meer te beperken vonden wij het niet verantwoord om (groot)ouders en kinderen te activeren om in een week naar 500 activiteiten te gaan. We hebben dit besluit met heel veel pijn in het hart genomen. Want juist in deze tijd vinden we het zo belangrijk dat we kinderen uitnodigen om hun fantasie te gebruiken als antwoord op alle beperkingen en onzekerheden van nu. Door alle betrokkenen was er maandenlang zoveel geïnvesteerd, om toch samen dát te creëren wat er wél mogelijk was, waar er wél ruimte was. Podia en musea mochten, binnen de nieuwe maatregelen, wel nog het een en ander. We hebben onze locaties de gelegenheid gegeven om ons festivalaanbod alsnog zelfstandig aan te bieden aan publiek. **Op deze manier is ongeveer 50% van de door ons geprogrammeerde voorstellingen en workshops uiteindelijk wel nog doorgegaan, alleen niet meer onder onze vlag.** Ook ongeveer de helft van de **Culturele Spelen** op 14, 15 en 16 oktober op de scholen is doorgegaan. Op deze manier **hebben we 1705 kinderen uit 77 klassen van 10 scholen een programma op school kunnen bieden.**

2.4 SWOT

SWOT ANALYSE De Betovering

Krachten - Zwaktes - Kansen – Bedreigingen

KRACHTEN

- Festival staat inhoudelijk stevig en bereikt veel [ook bijzonder gewenst] tevreden publiek
- De diversiteit van de programmering met voorstellingen/workshops
- De verscheidenheid in disciplines en in locaties
- De continue samenwerking met vele partners in de stad
- Een goed geëngageerd team dat continue werkt aan het ontwikkelen en verbeteren van het festival en de interne processen.
- Gebleken flexibiliteit ten tijde van de corona-pandemie
- Lokale positionering bij publiek, overheid en partners. De Betovering is een instituut in de stad, heel veel partijen profiteren ervan. De Betovering wordt regelmatig gevraagd om advies.
- Landelijke positionering met ook een adviserende functie. Samenwerkingen met Jeugdtheater de Krakeling en Dutch Performing Arts voor NL-showcase, met Assitej-NL en Podium-Kids.
- Actief in brede zin op het terrein van verduurzaming i.s.m. Green events en de Haagse Duurzaamheidskring.
- Met culturele spelen nieuwe vorm gevonden voor bereik schoolkinderen
- Zonder additionele overheidssteun de pandemie financieel overleefd
- Adequate interne organisatie en externe verantwoording
- Beleidsplan 21/24 positief beoordeeld en gehonoreerd door vaste subsidiegevers

ZWAKTES

- Goed cultureel divers programmeren blijft uitdagend.
- Mogelijkheden te voldoen aan fair practice/fair pay
- Geen personeel in vaste dienst, afhankelijk van Zzp-ers en vrijwilligers
- Omvang van het team en mogelijkheden om ook op termijn duurzaam en innovatief te blijven
- Het lukt nog niet om de omvang van de verschillende vormen van het op het festival aanwezige bijzonder gewenst publiek meetbaar te maken.
- Het publieksbereik bij de activiteiten met doventolken of voor kinderen met een verstandelijke beperking loopt nog achter bij de rest.
- Beperkte financiële buffer (te versterken in 2021-2024)

KANSEN

- De honorering van en positieve adviezen bij de subsidieaanvragen 21-24 bij gemeente en het FPK dragen bij aan de kansen op het vinden van overige financiering
- Ambitie naleving codes helpt bij behouden/verkrijgen financiering ervoor.
- Ervaringen bij pandemie gebruiken. De festivalcentra en de opening kregen een nieuwe inhoudelijke impuls deze editie door de pandemie en dat biedt perspectief voor de toekomst.
- Internationale positionering. De Betovering wordt regelmatig om betrokkenheid of advies gevraagd door internationale partijen. Deze groeiende samenwerkingskansen bieden ook kansen voor duurzaamheid, bijv. door het gezamenlijk overbrengen van internationale gezelschappen
- Duurzaamheid: onze locatie-partners participeren nu ook in duurzaamheidskringen. Dat betekent dat we steeds meer onze duurzaamheidswensen kunnen omzetten in duurzaamheid-eisen of voorwaarden.
- Externe partijen: externe partijen gaan ons meer zien en vinden, waardoor er samenwerkingen op ons pad komen die wij niet initiëren.

BEDREIGINGEN

- Het belang van externe partijen om deel te willen zijn van De Betovering, legt druk op het beheren van onze goede relaties enerzijds en het behouden van onze integriteit, artistieke inhoudelijkheid en tijd anderzijds.
- Toereikende opvolging bij eventuele vacatures
- Onvoorziene omstandigheden zoals pandemie of terreuracties
- Overheidseisen bijv. emissie-vrij Den Haag 2025. Kunnen wij ons op tijd aanpassen aan een emissie-vrije stad (waar wij achter staan) met bijvoorbeeld de vrachtwagens van onze artiesten?
- Weersomstandigheden tijdens festival. De verandering van het klimaat maakt het weer steeds minder voorspelbaar. De buitenprogrammering heeft hier het eerst last van.
- Partners bij wie door de pandemie de continuïteit onzeker is/verloren gaat.
- Ongeveer de helft van onze dekking bestaat uit incidentele financiering en recettes. Dat is, zeker na een coronaeditie, kwetsbaar.
- Met vierjarige-subsidies formeel onvermijdelijke onzekerheid voor na 2024.

2.5 Ambities

Standvastig aan het roer van een goed functionerend samenwerkingsverband met hoge kwaliteitsstandaarden, een breed publieksbereik en met de blik op de horizon, gaan we vol vertrouwen de nieuwe beleidsperiode in. In de afgelopen jaren is De Betovering uitgegroeid tot het toonaangevende festival dat de kunsten een plaats geeft in het persoonlijke en sociale leven van heel veel kinderen. Om die belangrijke rol ook in de toekomst te vervullen kiezen we in de komende jaren voor het sterker maken van ons fundament rekening houdend met een veranderende omgeving: we verhogen onze interne kwaliteitsstandaarden op terreinen als duurzaamheid, fair practice en diversiteit. Standaarden die mogen worden verwacht bij een festival van deze omvang, kwaliteit en waarde.

In de periode 2021-2024 blijft De Betovering trouw aan haar kernwaarden. We gaan verder met programmaonderdelen die zich de afgelopen jaren bewezen hebben en gerealiseerd zijn met extra projectfinanciering, vrije tijd en zo nodig eigen vermogen: de Culturele Spelen, de relax-performances en de buitenprogrammering. De Culturele Spelen ontschotten educatie vs. participatie, en de buitenprogrammering ontschot kunst in de openbare ruimte vs. commerciële activiteit. We willen daarnaast een stap maken richting een eerlijke honorering en ontplooiingskansen van onze medewerkers om gezond de toekomst in te gaan.

De wereld om ons heen verandert. We willen, daar waar we dat nodig vinden, onderzoek doen naar de beste rol voor ons en in actie kunnen komen: in het belang van het festival zelf en/of van onze omgeving. Bijvoorbeeld:

- We willen meer cultureel divers programma-aanbod gaan aanjagen d.m.v. het programma 'Andere helden, nieuwe verhalen'. We willen jaarlijks drie nieuwe verbindingen leggen. Voor elke verbinding is er een budget van €5.000,- waarvan minimaal 80% werkbudget voor de makers is, en maximaal 20% overhead.
- We willen ook aan de slag met de adviezen die eind 2019 uit de duurzaamheidsscan komen en onze internationalisering gaan verduurzamen d.m.v. het compenseren van meerkosten van duurzaam vervoer, gezelschappen laten doorspelen in de regio en het faciliteren en aanjagen van artistieke uitwisseling tussen Nederlandse gezelschappen en gezelschappen uit het buitenland.
- We organiseren de *Internationale Showcase* en werken mee aan het realiseren van de *Oktober Kindercultuurmaand*. De Haagse podia en bezoekers plukken wel de vruchten van deze activiteiten door het verrijkte aanbod en de sterkere publiciteit. Een versterkte landelijke positionering draagt ook bij aan het imago en de bekendheid van het festival bij potentiële sponsors, private fondsen en andere stakeholders.

De ambities voor de periode '21-24

FESTIVAL DE BETOVERING	2021	2022	2023	2024
1 Festivaldagen aantal	9	9	9	9
2 Voorstellingen/optredens/concerten	550	550	550	550
3 Podia/locaties aantal	54	54	54	54
4 Bezoeken festival aantal	26.500	26.500	26.500	26.500
5 Gratis bezoeken aantal	4000	4000	4000	4000
6 Betaalde bezoeken aantal	22.500	22.500	22.500	22.500
7 Ooievaarspas	450	450	450	450
8 CJP bezoeken aantal	0	0	0	0
<i>nb. Kwantitatieve groei van het festival is geen doelstelling voor de periode 2021-2024, en daar zijn wij voorzichtigheidshalve ook niet van uitgegaan.</i>				

2021. Het perspectief voor oktober 2021 is op dit moment gunstig en tegelijkertijd nog steeds onzeker. Afgelopen jaar heeft ons geleerd dat de pandemie hardnekkig is en we de hoop regelmatig hebben moeten bijstellen. Bij het organiseren van deze editie willen we vooral optimisme uitstralen, zonder daarbij de realiteit uit het oog te verliezen. Zoals de NAPK, VSCD, VVP en VVTP het beschrijven in hun net uitgekomen ADVIES BESPELINGSCONDITIES THEATERSEIZOEN 2021-2022: Er is nog geen zekerheid over de mate waarin theaters en musea vanaf 1 september 2021 al dan niet weer open mogen en zo ja, hoeveel publiek zij dan mogen ontvangen. Ook is het nog onduidelijk of het publiek de draad van het ‘oude normaal’ meteen weer oppakt. Tegelijkertijd is er sprake van veel positieve signalen (hoge vaccinatiegraad, sneltesten) en de steunmaatregelen van publieke en private partijen (hoewel deze voor afzonderlijke organisaties verschillend (kunnen) uitpakken) hebben versterking geboden in de hele keten.

We gaan daarom op papier en online elementen aan het festival toevoegen die ook overeind blijven in het meest ongunstige pandemie-scenario. Daarnaast gaan we ook een gelaagd live festival organiseren. Bij een live ervaring worden álle zintuigen geprikkeld, en niet enkel zicht en gehoor. Het biedt een gezamenlijke driedimensionale ervaring in een andere omgeving waar bezoekers elkaar en de mensen op het podium écht ontmoeten. Allemaal van waarde.

We gunnen het publiek het perspectief en de kans op een mooi live festival in oktober, en makers en andere betrokkenen het perspectief en kans op werk voor oktober. We willen ook solidariteit tonen met onze sector en met de vele partijen met wie de Betovering samenwerkt. Onze locatiepartners, workshopdocenten, makers en gezelschappen hebben het nu moeilijk. Het is ook belangrijk voor de stad om waar enigszins mogelijk de culturele activiteiten met creativiteit weer optimaal op te pakken, zeker ook voor de jeugdige bezoekers van ons festival. Behalve humanitair, zijn er ook bedrijfsmatig goede redenen voor solidariteit. Wij zijn namelijk afhankelijk van goed aanbod en gezonde locaties, en wij hebben belang bij continuïteit in de relaties met hen en ons publiek, met het oog op de plannen voor de komende jaren.

Daarom zoeken we dit jaar wederom expliciet naar (ook financiële) partners die dat ook zo zien, die samen met ons de inhoudelijke en financiële onzekerheid aankunnen. Financiers die het accepteren dat het festival dit jaar weer kan afwijken van de plannen, en wellicht zelfs weer (deels) geannuleerd moet worden, en tóch achter ons blijven staan. En die het trots met ons mee gaan vieren als er veel wél door kan gaan. Zij stonden naast ons op de barricade toen het spannend was. Wij zullen zelf het risico dragen van de recettes die onzeker zijn. Daarbij worden we voor een deel geholpen met de hiervoor bestemde subsidie van het Fonds Podiumkunsten, en deels zullen we onze uitgaven aanpassen op de vooruitzichten in het loop van het jaar. Samen met onze partners en een gezonde dosis flexibiliteit kunnen we (moedig) voorwaarts, de tering naar de nering, steeds flexibel kijkend naar wat er wél kan, en onze financiers op de hoogte houdend.

Intern wordt het weer onze uitdaging om drie belangen in balans te houden. De belangen van het team om plezierig en gezond te blijven werken, het benodigde extra werk door de veranderende perspectieven v.w.b. de pandemie (direct voor onszelf, maar ook via onze partners) en de behoefte van alle belanghebbenden die op de hoogte gehouden wilden worden over een continu veranderend verhaal. De mantra blijft: De Betovering draait om de kracht van de verbeelding. Juist nu willen we kinderen uitnodigen om hun fantasie te gebruiken als antwoord op alle beperkingen en onzekerheden van deze tijd. Samen met onze culturele partners zetten we daarom alles op alles om ook dit jaar De Betovering door te laten gaan, op een manier waarbij de gezondheid van publiek en medewerkers prioriteit heeft.

Voor de editie 2021 programmeren we vol overgave voorstellingen, workshops, een relax programma, de Culturele Spelen die met het jaar succesvoller worden. We werken, conform plan, aan ‘Andere helden, nieuwe verhalen’. Enkele programmaonderdelen die vorig jaar niet door konden gaan, komen terug. We gaan programmeren bij een aantal extra sociaal-maatschappelijke organisaties in de wijken. Daarmee zijn we enerzijds meer toegankelijk voor publiek in die wijken en kunnen we anderzijds ons publiek spreiden over meerdere locaties, wat gunstig is mocht er in oktober een beperking gelden voor het maximum aantal bezoekers per locatie.

Ook organiseren we weer de *Internationale Showcase*, met Nederlands aanbod dat internationale programmeurs live óf online kunnen zien. Dit jaar komt onze kernwaarde '*internationaal*' meer tot uiting in de verduurzaming van onze internationalisering dan in veel voorstellingen uit het buitenland in het festivalprogramma. We verwachten vier voorstellingen uit het buitenland te programmeren. Voor minimaal 75% ervan organiseren we een tournee of een artistieke uitwisseling. We zijn voorzichtiger met de *festivalcentra, het straattheater en het slotfeest*.

Deze zullen later of in een andere vorm, bescheidener of gelaagd worden voorbereid. Afhankelijk van de regelgeving en mogelijkheden in oktober 2021 kunnen er meer of minder lagen van doorgaan.

We gaan verder met gesprekken over de *Oktober Kindercultuurmaand* en verwachten dat deze in 2022 realiteit wordt. Intussen nemen we in 2021 een actieve rol in een andere campagne, die van culturele instellingen in Den Haag: na een jaar van coronamaatregelen, willen we cultuurbezoek weer bij Hagenaars in het systeem krijgen. We hopen en verwachten dat deze campagne in september of oktober uitgerold wordt. Tot slot besteden we tijd en middelen aan nieuwe onderdelen die overeind blijven in een donker, maar ook in een gunstig scenario, namelijk:

We gaan ons magazine uitbreiden tot een *vakantie-thuiskunst-doeboek*. Geïnspireerd op een Donald Duck vakantieboek maar dan, in samenwerking met een aantal van onze musea en gezelschappen, gevuld met culturele inhoud.

We gaan, samen met enkele partners, *BetoveringTV* maken. Tien dagen lang een cultureel programma voor kinderen. In ieder geval op YouTube, maar misschien ook wel op tv. Hier kan een dagelijkse terugblik / vooruitblik naar De Betovering deel van uitmaken, maar dit is ook de plek waar theatermakers en musea/beeldend kunstenaars de kans krijgen specifiek voor dit medium iets te maken. We geloven in een meerwaarde hiervan voor kinderen t.o.v. het tonen van registraties of live streams van voorstellingen die eigenlijk voor het podium gemaakt zijn.

Zowel het doeboek als de *BetoveringTV* kunnen, ook in betere jaren, een versterking blijven voor de *Betovering*, met het oog op inclusiviteit en promotie.

Kwantitatief gaan we het binnen de mogelijkheden die er dan zijn, gewoon zo goed mogelijk doen.

2.6 Kwaliteitsprogrammering

Artistiek profiel. De organisatie van De Betovering is verantwoordelijk voor de kwaliteit van de programmering. Kwaliteit kan zich uiten in vakmanschap en zeggingskracht in de speelstijl, themabehandeling, vormgevingskeuzes, integratie van disciplines en meer. Wij kiezen voorstellingen waarbij kinderen niet louter meer van hetzelfde krijgen, maar verwachtingen gedoseerd overtroffen of onderuit worden gehaald, waarbij kinderen verleid worden tot een lichte inspanning en daar veel voor terugkrijgen. Deze producties zijn bij voorkeur een beetje schurend, verrassend of verheffend door de thematiek, de mate van abstractie, wonderlijke of gekke verhalen of vondsten. Hiermee wordt een beroep gedaan op de verbeeldingskracht van kinderen, leren ze over theaterconventies en ontwikkelen zich voorkeuren en meningen. We blijven toetsen, middels enquêtes en gesprekken, of wat we met onze programmering ambiëren ook daadwerkelijk bij ons publiek aankomt.

Jonge cultuurbezoekers. Natuurlijk moet het merendeel van de jonge, soms beginnende, cultuurbezoekers zich kunnen verhouden tot het programma. Met welk publiek en welk aantal bezoekers kan een voorstelling communiceren? Die vraag nemen we steeds mee in onze beslissingen. Eenvoudig is dat niet altijd. De doelgroep kinderen is weliswaar minder divers in culturele ervaring dan volwassenen, toch zijn het kinderen met verschillende achtergronden. Niet de positionering of de leeftijd van de makers, noch de mate waarin een voorstelling interessant is voor vakgenoten, noch het verschijningsjaar van een voorstelling, maar de verwachte impact op ons publiek is onze leidraad.

Andere landen. Het accent ligt, vanwege de taal, op producties uit Nederland en België. In de afgelopen jaren zijn ook steeds meer voorstellingen uit andere landen geprogrammeerd waarbij het gesproken woord niet of van ondergeschikt belang is. Deze voorstellingen worden niet alleen bovengemiddeld goed bezocht, maar geven het festival ook een artistieke meerwaarde. Internationaal aanbod is gemaakt binnen andere kunstwerelden en/of culturen en vertoont soms een bijzondere aanpak of heeft een atypische uitwerking op het (jonge) publiek. Juist deze invalshoeken onderschrijven onze programmeringsdoelstellingen. Dit draagt bij aan onze kwaliteitsontwikkeling en aan die van de deelnemende podia. Voor veel podia is De Betovering vrijwel de enige gelegenheid om internationaal aanbod te kunnen laten zien. Verblijfskosten van de internationale gezelschappen worden door De Betovering gedragen en de overige kosten worden met de locatie gedeeld.

Tijdens het festival is het regelmatig ook mogelijk om internationale producties tussen de Haagse locaties te laten reizen, dit is landelijk redelijk uniek en maakt het, door de met meerderen gedeelde reiskosten, financieel nog aantrekkelijker voor theaters om hiervoor te kiezen.

Programmeren op en met vijftig locaties. Wij bezoeken erg veel jeugdtheater en -dans zodat we een duidelijk beeld hebben van de ontwikkelingen en weten wat we willen programmeren. De Betovering werkt samen met de locaties (theaters, musea, bibliotheken en buitengebieden) bij het samenstellen van het programma. Een voorstelling of workshop kan alleen in het programma worden opgenomen als zowel de betreffende locatie als De Betovering erachter staan. Beide partijen hebben aldus een vetorecht bij de programmering. Uitkoopsommen en recettes worden in de regel gedeeld tussen De Betovering en de locatie, waardoor beide partijen een belang hebben bij het inzetten van hun programmeringskennis, ervaring met publieksmotivaties, en hun marketingapparaat. De Betovering is, als organisator en eigenaar van het festival, eindverantwoordelijk voor de kwaliteit en de samenhang van de programmering.

Drempelvrees. We vinden het belangrijk om soms ook voorstellingen te programmeren die wél inhoudelijk voldoen aan ons programmeringsprofiel, inclusief de verwachte publieksimpact, maar waarvan we verwachten dat (nog) maar een klein publiek het aandurft om hier naartoe te gaan. We geloven erin dat de enthousiaste reacties van de bezoekers die het wél zagen of gaan zien, ons andere publiek, en de podia, helpen om in de toekomst wat meer gedurfde keuzes te maken.

Professionals. Steeds meer professionals bezoeken het festival, ook uit het buitenland. Zij zijn bij ons als publieksfestival in feite geen doelgroep. We ervaren hun bezoek echter als een (internationale) erkenning van de kwaliteit van onze keuzes. Bovendien worden de inhoudelijke gesprekken, ook met de programmeurs van onze locaties, door hen verrijkt. Voorstellingen door hen gezien bij de Betovering leveren regelmatig speelbeurten op in het buitenland tot in New York en Cairo. Voor een aantal makers is het daarom interessant om bij ons mogelijkwijs gezien te worden door (internationale) programmeurs, wat maakt dat het ons net iets vaker lukt om 'dat ene' gezelschap wél te kunnen boeken binnen onze beschikbare budgetten en dagen. Dat draagt bij aan de kwaliteit van het festival waar de kinderen profijt van hebben. De aanwezigheid van professionals draagt zo bij aan wat wij voor kinderen kunnen betekenen.

2.6.1 Festivalprogramma

De kernprogrammering bestaat uit **voorstellingen** en **workshops**. Bij de **voorstellingen** kiezen we voor (deels internationale) bestaande, kwalitatief sterke producties van professionele theater- en dansgezelschappen voor de jeugd. Sinds 2018 programmeren we hierbinnen ook 3 relax-performances waarover later meer. Daarnaast presenteert het festival een uitgebreid workshopprogramma. **De workshops**, vaak op maat voor het festival gemaakt en altijd gegeven door professionele vakdocenten en kunstenaars, zijn meestal inhoudelijk gekoppeld aan voorstellingen of begeleid museumbezoek- of bezoek aan een tentoonstellingsruimte. Deze zorgen voor verdieping en soms reflectie.

In 2021 opent Amare haar deuren. De Betovering is gevraagd om een bijdrage te leveren tijdens de openingsperiode en we zijn met hen in gesprek over hoe Amare in 2021 het centrale punt van de Betovering kan zijn. Een mooie kans voor kinderen om kennis te maken met het nieuwe cultuurcentrum. Jaren later zullen ze nog weten hoe ze er vanaf het eerste uur bij waren.

De randprogrammering bestaat uit **festivalcentra, een slotfeest, buitenprogrammering** en vanaf 2018 het nieuwe onderdeel de **Culturele Spelen**. De randprogrammering is er voor de festivalsfeer en de zichtbaarheid in de stad en is deels gratis. Het randprogramma biedt daarnaast ruimte voor programmaonderdelen die qua artistiek profiel bij de kernprogrammering passen, maar door hun vorm beter in een festivalcentrum, een feest of op straat tot hun recht komen, zoals installaties, performances en korte acts zoals een Bokko performance van Karel van Laere.

Festivalcentra en een slotfeest. Er zijn inmiddels vijf festivalcentra waardoor we het festivalgevoel spreiden over de stad. Twee staan er in het centrum (Korzo en Theater aan het Spui) en drie in de wijken: Muzee in Scheveningen, Dakota in Escamp en De Nieuwe Regentes in het Regentessekwartier. In de festivalcentra kan het publiek hele dagen terecht voor een doorlopend programma. De festivalcentra worden gebruikt voor ontmoetingen, reflectie, het uitwisselen van tips en delen van ervaringen over het kernprogramma. In meerdere centra wordt aan een vergelijkbaar of gezamenlijk project gewerkt.

In 2017 was 'wie ben ik, wie wil ik zijn, en we vieren onze verschillen' het overkoepelende thema, en maakten de kinderen kartonnen 'Ikke's'. In 2018 was 'Kind aan zee' het thema en bouwden de kinderen aan fantasie-onderwaterwerelden. In 2019 gingen de kinderen aan de slag met 'de Ruimte', sterrenstof en aliens. Op het slotfeest in Theater aan het Spui krijgen de kinderen en hun resultaten uit alle festivalcentra een plek. Zo verbinden we de festivalcentra uit de verschillende stadsdelen met elkaar.

De buitenprogrammering bestaat met name uit professioneel straattheater en installaties. Hier programmeren we met vergelijkbare artistieke uitgangspunten als bij de kernprogrammering. Op straat kan niemand er meer omheen dat dit de feestelijke week van De Betovering is. Je voelt wat Betovering-programmering met je doet. Het buitenprogramma biedt een zeer laagdrempelige ingang richting het kernprogramma aan een dwarsdoorsnede van de samenleving op straat. De organisatorische verantwoordelijkheid van de buitenprogrammering in de binnenstad ligt bij de Stichting Marketing Haagse Binnenstad. De Betovering is programmeur en artistiek verantwoordelijk.

De financiële verantwoordelijkheid wordt gedeeld door ons (50%) en de locatiepartners (50%): de winkeliers in de binnenstad, het Popdistrict en Spuipleinprogrammering. Zij hebben er belang bij dat de binnenstad verlevendigt, wij hebben belang bij een co-financier van onze gewenste buitenprogrammering, de samenwerking heeft voor beiden publicitaire voordelen en het draagt bij aan de economische spin-off in de stad. Ons deel van de 50% betalen we van een bijdrage van DSO, die elk jaar weer onzeker is, en waarvan de uitslag altijd laat is. Dit is daardoor voor ons een financieel risico en het demotiveert onze commerciële partners. Ook in de wijken programmeren we straattheater. Daar lukt het vooralsnog niet om dat samen met ondernemers te realiseren tijdens het festival, maar wel, als vooraankondiging, met organisatoren van wijk evenementen voorafgaand aan het festival.

De Culturele Spelen: De Betovering speelde al een tijd met het idee dat er een culturele tegenhanger zou dienen te komen van de sportieve Konings spelen in april. Met de Culturele Spelen wil De Betovering kinderen tijdens schooltijd laten ervaren wat er buiten de schoolmuren mogelijk is aan culturele activiteiten en hen te helpen bij het zélf kiezen uit dat aanbod. De Spelen vinden plaats vlak voor de herfstvakantie. Door het themajaar Feest aan Zee werd het organiseren van de Spelen in 2018 budgettair mogelijk. De Betovering vroeg CultuurSchakel om samen te werken. Scholen worden door De Betovering geholpen met de invulling van de spelen. Een van de onderdelen is het door CultuurSchakel ontwikkelde lesprogramma Op zoek naar de Betovering, waarmee kinderen zich, binnen hun kunsteducatie-lessen op school, voorbereiden op hun week Betovering. In 2018 en 2019 vonden de pilotedities van de Culturele Spelen plaats. De Spelen worden een vast onderdeel van de Betovering. Begin 2020 wordt geëvalueerd en bepaald wat de sterkste en meest toekomstbestendige vorm ervan is.

Voor 2021: dit jaar vindt het festival plaats in zo'n 60 verschillende culturele instellingen en in het breder publiek domein. Nieuwe culturele instellingen waar we dit jaar een programma hebben zijn het museum Beeld & Geluid Den Haag en de Elektriciteitsfabriek, podium voor kunstproducties, Bibliotheek Bouwlust en Theater PePijn. De oplevering van Amare is vertraagd en oktober valt nu in de 'try-out' fase van dit nieuwe theater. Daarom zullen we er niet de hele festivalperiode terechtkunnen, maar wel vier dagen lang waarbij we in drie van hun ruimtes een programma maken.

En, zoals reeds in paragraaf 2.5 beschreven: Voor de editie 2021 programmeren we vol overgave voorstellingen, workshops, een relax programma en de Culturele Spelen die met het jaar succesvoller worden. Enkele programmaonderdelen die vorig jaar niet door konden gaan, komen terug. We gaan ook programmeren bij een aantal extra sociaal-maatschappelijke organisaties in de wijken.

Daarmee zijn we enerzijds meer toegankelijk voor publiek in die wijken en kunnen we anderzijds ons publiek spreiden over meerdere locaties, wat gunstig is mocht er in oktober een beperking gelden voor het maximum aantal bezoekers per locatie. Ook organiseren we weer de *Internationale Showcase*, met Nederlands aanbod dat internationale programmeurs live óf online kunnen zien. We zijn voorzichtiger met de *festivalcentra, het straattheater en het slotfeest*. Deze zullen later of in een andere vorm, bescheidener of gelaagd worden voorbereid. Afhankelijk van de regelgeving en mogelijkheden in oktober 2021 kunnen er meer of minder lagen van doorgaan.

Opties op voorstellingen voor de editie 2021

<i>titel</i>	<i>gezelschap</i>	<i>land</i>	<i>leeftijd</i>	<i>Nb</i>
Do Re Mi Ka Do	De Stilte	Nederland	2+	Dutch Showcase
Doe eens lief	Maas theater en dans	Nederland	2+	Dutch Showcase
1,2,3,4 Poppetje van Papier	De Grote Haay	Nederland	3+	Dutch Showcase
Hotel HIERWAARDAAR	Het Filaal theatermakers & De Dansers	Nederland	4+	Dutch Showcase
Buurman's keukenparade	Plan D-	Nederland	5+	Dutch Showcase
Het eind van het begin van het einde	Artemis	Nederland	6+	Dutch Showcase
Cellokrijgers	Oorkaan	Nederland	6+	Dutch Showcase
De Klimaatpiraat	Helden Inc./ Charlie Duran	Nederland	8+	Dutch Showcase
Superslow	Bontehond	Nederland	2,5+	reg Nederlandse prog.
Wacht eens even	De Stilte	Nederland	2+	reg Nederlandse prog.
Zusje	Lieke Benders / Hoge Fronten	Nederland	2+	reg Nederlandse prog.
Over een kleine mol(...)	Meneer Monster	Nederland	3+	reg Nederlandse prog.
Het laatste koekje	Ministerie van Orverrichter Zake	Nederland	3+	reg Nederlandse prog.
Blote Konten	Kwatta	Nederland	4+	reg Nederlandse prog.
Bange Rick	SALLY Dansgezelschap Maastricht & het Laagland	Nederland	4+	reg Nederlandse prog.
Koning Bowie	Sonnevanck	Nederland	4+	reg Nederlandse prog.
De Stille Kleetsmajoor	Tg Winterberg	Nederland	4+	reg Nederlandse prog.
Matta matta	The 100 hands	Nederland	4+	reg Nederlandse prog.
De Nachtfantast	Theatergroep Knars	Nederland	4+	reg Nederlandse prog.
Radman	Het Zuidelijk Toneel i.s.m. Schippers & Van Gucht	Nederland	5+	reg Nederlandse prog.
De Minotaurus	Studio Brei, Anne Maïke Mertens & Stip	Nederland	5+	reg Nederlandse prog.
Het mysterie van Grote mensen	Dakzonderhuis & Stip	Nederland	6+	reg Nederlandse prog.
Ballistas	Guilherme Miotto	Nederland	6+	reg Nederlandse prog.
Tori	HNTjong	Nederland	6+	reg Nederlandse prog.
De hond die licht gaf	Kim van Zeben & Mxtak	Nederland	6+	reg Nederlandse prog.
Red je eigen Reetshow	Maas theater en dans	Nederland	6+	reg Nederlandse prog.
De Geheime Club	Bontehond	Nederland	7+	reg Nederlandse prog.
Yuto	Cezanne Tegelberg	Nederland	7+	reg Nederlandse prog.
Peter Peper	IjsbeerINC & Hotel Modern	Nederland	7+	reg Nederlandse prog.
Het verhaal van anders	Aya danstheater	Nederland	8+	reg Nederlandse prog.
Hans en Griet	De Toneelmakerij	Nederland	8+	reg Nederlandse prog.
Ik eh ... ik	Het Houten Huis/Nordland Visual Theatre (NO)	Nederland	8+	reg Nederlandse prog.
Tijl Uilenspiegel	tg Raaf	Nederland	8+	reg Nederlandse prog.
Presentatie Andere Helden	Door de Andere Helden & hun partners uit het reguliere bestel	Nederland	ntb	Programma - aanjagen van meer cultureel diversere programmering
Presentatie Writersroom	Rose Stories	Nederland	ntb	Programma - aanjagen van meer cultureel diversere programmering
Zoom Dada / Jongle	Bascule Theatre	Frankrijk	3+	Internationaal
Diorama	Hanafubuki	Belgie	3+	Internationaal
Kier	HETPALEIS	Belgie	4+	Internationaal
Pareidolia	La Llave Maestra	Chili	5+	Internationaal

2.7 Het publiek (kinderen) in de vrije tijd als uitgangspunt

De Betovering is een publieksfestival. Kinderen, en in tweede instantie hun begeleiders, zijn onze belangrijkste doelgroep. De Betovering bereikt een breed scala van 2- tot en met 12-jarigen in hun vrije tijd, uit alle lagen van de bevolking: kinderen van cultuurminnaars, van expats en van ouders voor wie cultuurdeelname minder vanzelfsprekend is, van Nederlandse en buitenlandse herkomst, kinderen met en zonder beperking, kinderen uit het centrum, de wijken en van buiten de stad. Festival de Betovering zoekt voortdurend naar mogelijkheden om álle kinderen mee te laten doen. Ook kinderen waarbij het niet vanzelfsprekend is om te kunnen bewegen, stilzitten, horen, zien, om prikkels te verwerken, om de Nederlandse taal te verstaan (migranten/expats) of om een kaartje te kunnen betalen. De Betovering investeert al jaren onafgebroken in inclusiviteit.

Bereik bijzonder gewenst publiek en gerichte publiciteit

Kinderen en ouders voor wie theater- of museumbezoek in de vrije tijd minder vanzelfsprekend is bereiken we met het programma 'bereik bijzonder gewenst publiek' en met gerichte publiciteit. In dialoog met deze doelgroepen zoeken we naar ontwikkelkansen van het festival. We werken al jaren samen met verschillende organisaties aan het steeds meer toegankelijk maken van ons festival. Inmiddels hebben we een netwerk opgebouwd van welzijnsinstellingen, belangenorganisaties, scholen, wijkcentra en (buurt)verenigingen waar we ons 'bijzonder gewenst publiek' beter leren kennen en beter kunnen bereiken.

>> **Primeur voor De Betovering én voor Nederland zijn de relax-performances** waarnaar we in 2017 onderzoek deden en die we sinds 2018 structureel gingen opnemen in ons programma. Dit zijn reguliere voorstellingen die aangepast worden voor kinderen die niet goed tegen veel prikkels kunnen. Lichteffecten, stroboscooplicht, geluiden of knallen worden verzacht of eruit gehaald. Ook wordt het zaallicht een beetje aangelaten, zodat het niet helemaal donker is. En als een kind om een bepaalde reden tijdens de voorstelling de zaal uit moet of wil, dan is dat geen probleem. We hebben ons hierbij laten inspireren en adviseren door festivalcollega's uit het buitenland met ervaring hierin, en door experts in neurodiversiteit in Nederland. Met deze relax-performances maken we een deel van het festival beter toegankelijk voor neurodivers publiek zoals kinderen met bepaalde vormen van hersenbeschadiging of kinderen met een stoornis in het autistisch spectrum, of een aandoening in het ad(h)d-, of het hoog sensitieve spectrum. Deze programmering wordt omkaderd met prikkelarme zones in de foyers voor kinderen die zich moeten kunnen terugtrekken. En fotoboekjes over de routing in de theaters, bestemd voor de kinderen voor wie voorspelbaarheid belangrijk is. Dit alles leidde zichtbaar tot nieuw festivalpubliek. Het is fantastisch om terug te horen dat deze vorm van programmeren overgenomen is door enkele podia buiten De Betovering. We zijn er trots op dat ons initiatief een spin-off binnen de sector teweegbrengt: prikkelarm circus van Magic Circus, prikkelarm theater bij het HNT en prikkelarme concerten door het land.

>> **In samenwerking met de Ooievaarspas** communiceren we met de doelgroep met een kleine beurs dat bezoek mogelijk is met 50% korting op de toegangsprijzen en welke programmaonderdelen gratis te bezoeken zijn. Voedselbank-uitgiftepunten communiceren over De Betovering aan hun cliënten, die in het weekend gratis naar een Betovering-voorstelling naar keuze mogen en er is promotiemateriaal naar Vluchtelingenwerk gestuurd, om de maatjes in Den Haag erop te attenderen dat festivalbezoek een gezamenlijke activiteit kan zijn.

>> **Met het oog op kinderen met een fysieke beperking:**

- communiceren wij met gerichte persberichten, en via onze eigen website over de toegankelijkheid van onze locaties voor mensen met een beperking;
- communiceren wij met specifiek hierop gerichte persberichten en via onze eigen website en brochure over de toegankelijkheid van onze activiteiten. Taalarme activiteiten worden duidelijk als zodanig aangeduid, wat relevante informatie biedt voor dove en slechthorende kinderen.
- organiseren we bij enkele programmaonderdelen de aanwezigheid van een gebarentolk, welke ook aangevraagd kan worden door publiek;
- wordt de bewegwijzering in het festivalcentrum in hoogte en kleurstelling aangepast om deze beter leesbaar te laten zijn voor rolstoelgebruikers en slechtzienden;
- vragen we aan onze locaties om informatie over hun toegankelijkheid duidelijk zichtbaar te maken, ook bij hun kassa's, en geven tools hiervoor;
- maken we onze medewerkers en vrijwilligers bewust van bejegeningnormen;
- blijven we, onderzoekend en wervend, in gesprek met organisaties die werken met kinderen met een lichamelijke beperking zoals het speciaal onderwijs, Wattelt!, Komt het Zien! en MuteSounds.

>> We informeren scholen en organisaties die werken met kinderen met een verstandelijke beperking.

Samen met Middin zoeken we naar extra mogelijkheden en zijn er bijvoorbeeld jaarlijks volwassen vrijwilligers met een verstandelijke beperking ingezet in onze festivalorganisatie. Zo willen we aan kinderen zichtbaar het signaal afgeven dat ook mensen met een verstandelijke beperking erbij horen.

>> Er is extra aandacht voor kinderen uit de Schilderswijk en het stadsdeel Escamp. In deze wijken is de participatie in de vorm van theater- of museumbezoek in de vrije tijd door kinderen, erg laag. Voor deze wijken worden eigen wijkflyers gemaakt en gedistribueerd met het festival-aanbod in de betreffende wijk en een plattegrond van de wijk. Daarnaast wordt deze groep actief, en op persoonlijke wijze, benaderd met het doel om mogelijke drempels te verlagen/weg te nemen. De hiervoor aangestelde projectmedewerker doet dit o.a. door:

- moeders van kinderen in De Betovering-leeftijd voorafgaand aan het festival in groepen rond te leiden in een van festivallocaties en hen daar ook te informeren over het festivalaanbod;
- door maatwerkprogramma's te maken voor groepen van wijk- en buurtcentra;
- door ouders voorlichting te geven over het festival tijdens hun eigen koffie-ochtenden en taallessen;
- door te communiceren via de welzijnsorganisaties en wijkgerichte mediakanalen;
- en door op voor de wijk belangrijke plekken kleinschalig extra workshops en extra straattheater te programmeren als parade voor de hoofdprogrammering van het festival.

>> Voor anderstaligen maken en verspreiden we ook een Engelstalige brochure met daarin een selectie uit het festivalaanbod waarbij gesproken taal niet van belang is. Ook maken en verspreiden we een Engelstalig persbericht. Engelstalige informatie is ook op de website te vinden. Verscheidene buurthuizen, maar ook internationale organisaties en bedrijven, betrokken ambassades en STET (Stichting The English Theatre Den Haag) helpen ons bij het benaderen van hun anderstalige achterban.

Generieke publiciteit

Voor het bereik van het grote publiek blijken onze in 2017 vernieuwde website en de stadsbrede verspreiding van de programmaboekjes belangrijk. Alle 157 Haagse basisscholen, en inmiddels ook veel scholen in de buurgemeenten, verspreiden het programmaboekje onder hun leerlingen. Dat is bijzonder en uiterst waardevol. Onze locaties zetten hun eigen marketingapparaat in en ook vaste publiciteitspartners als de VVV werken mee. Daarnaast voeren we publiciteit via social media, nieuwsbrieven, persberichten, filmpjes op stadsschermen, aanwezigheid op een aantal kinderevenementen en citydressing. Het straattheater zelf is programmering en citydressing ineen. Door het straattheater in samenwerking met de ondernemersverenigingen te programmeren, en het eigenaarschap dat zij voelen, liggen de flyers van het Betovering-sstraattheater heel vanzelfsprekend op toonbanken van de Hema, Jamin en Bijenkorf en staan er baniertorens in de Grote Markstraat. Pathé, de bioscoop aan het Spui, toont kosteloos, vanaf 10 dagen voor het festival, het Betoveringreclamefilmpje, voorafgaand aan alle kinderfilms. Het City-dogs netwerk verspreidt onze programmaboekjes landelijk op de kinderrijke adressen in de grote steden. We kopen reclamefilmpjes in, voorafgaand aan kinderprogramma's van Z@pp op Uitzendinggemist.nl. Deze programma's worden vaak klassikaal op school bekeken, waardoor de pre-rolls een extra groot bereik hebben. Rail-tv toont onze filmpjes op de perrons van alle Nederlandse treinstations. In 2018 zijn we (ook passend bij één van onze duurzaamheidsambities: extra publiciteit zonder extra papier), een samenwerking aangegaan met het marketingbureau INTK. Zij hielpen ons om onze Google Grants (3 jaar lang gratis AdWords plaatsen ter waarde van maximaal \$10.000 per maand) zo goed mogelijk te gebruiken om (ook landelijk) potentieel publiek naar onze website te verleiden. We hebben daarnaast een online-marketingspecialist ingehuurd voor enkele uren om ons te helpen onze online marketing (m.n. SEA, SEO) te professionaliseren. De investering in de online marketing willen we structureel maken.

Evaluaties en publieksonderzoek

Evaluaties met ons publiek en onze locaties zijn essentieel. Al vele jaren worden onder het volwassen publiek ongeveer 1.000 enquêtes afgenomen. Deze onderzoeken voeren wij met een eigen programma uit. Omdat de onderzoeken een lange periode betreffen, kunnen wij tendensen signaleren en ontwikkelingen volgen en daar ons beleid op aanpassen.

Wij verzamelen belangrijke informatie over bijvoorbeeld veranderingen in de (culturele) achtergrond en de cultuurparticipatie van ons publiek, over hun beleving van het door ons geprogrammeerde en de effectiviteit van de verschillende publiciteitsuitingen. Ook toetsen wij bij sleutelfiguren (zoals begeleiders van bezoekende buurt/kindercentra) of we datgene wat we met onze programmering ambiëren, ook realiseren. Dat blijkt veelal het geval. Daarnaast evalueren we jaarlijks inhoudelijk met de deelnemende locaties over de publiekssamenstelling en publiekservaring.

Uit de enquêtes blijkt onder andere dat het boeken van kaarten voor het publiek dat naar meer dan één activiteit wil, omslachtig is. De kaarten worden namelijk verkocht via de locaties. Het niet hebben van toegang tot de data van onze bezoekers beperkt daarnaast onze marketingmogelijkheden en mogelijkheden om fundamenteeler publieksonderzoek te doen. Wat dit laatste betreft kijken we hoopvol uit naar het gemeentelijke overkoepelende publieksonderzoek waarbij de kaartverkopende locaties de data van het Betovering-publiek dienen in te brengen voor het onderzoek.

De resultaten van het publieksonderzoek zijn inmiddels bekend. Ook al waren de data beperkter dan gehoopt, de resultaten geven ons wel handvatten bij het kiezen van marketingpartners. “Het is moeilijk om interessante samenwerkingspartners te bedenken in dit rapport, omdat De Betovering al lang succesvol samenwerkt met een zeer groot deel van de Haagse culturele instellingen.” Toch vinden we een paar culturele organisaties waarmee samenwerken kansrijk is omdat we een vergelijkbaar publiek bedienen, en een paar andere omdat zij publiek bereiken dat wij nog in mindere mate bereiken maar wel willen bereiken: ouders van jonge kinderen uit andere culturen bijvoorbeeld.

Om onze teamkennis te verdiepen waren we aanwezig bij de live presentatie van de ‘handreiking nieuw taal’ een project van Code Diversiteit en Inclusie, onder leiding van Initiator Mounir Samuel die tevens de *Handreiking nieuwe taal* overhandigde aan Kristel Baele, voorzitter van de Raad voor Cultuur. Naar aanleiding van deze handreiking zal De Betovering in april een masterclass ‘Waarden voor Nieuwe taal’ van Mounir Samuel volgen.

Sinds augustus 2020 werkt de Betovering (met een paar andere Haagse partijen) samen met Superkracht (voorheen Senself) om deelnemers met een verstandelijke of meervoudige beperking op te nemen in ons team tijdens de uitvoering van het festival. Daarbij werken we mee aan het uitsturen van hun persbericht, het opnemen van een wervend filmpje en input voor de lancering van hun nieuwe website.

De website en homepage van de Betovering worden gescand op toegankelijkheid met de validator van W3C resp. WebAIM. Naar aanleiding van de uitkomsten wordt de website aangepast en de toegankelijkheid ervan vergroot.

Voor de Culturele Spelen maken we dit jaar, samen met specialisten van KOO, ook een aanbod voor kinderen uit het speciaal en passend onderwijs.

En, zoals reeds in paragraaf 2.5 beschreven: We besteden tijd en middelen aan nieuwe onderdelen die overleefd blijven in een donker, maar ook in een gunstig scenario, namelijk: we gaan ons magazine uitbreiden tot een *vakantie-thuiskunst-doeboek*. Geïnspireerd op een Donald Duck vakantieboek maar dan, in samenwerking met een aantal van onze musea en gezelschappen, gevuld met culturele inhoud. We gaan ook, samen met enkele partners, *BetoveringTV* maken. Tien dagen lang een cultureel programma voor kinderen. In ieder geval op YouTube, maar misschien ook wel op tv. Hier kan een dagelijkse terugblik / vooruitblik naar De Betovering deel van uitmaken, maar dit is ook de plek waar theatermakers en musea/beeldend kunstenaars de kans krijgen specifiek voor dit medium iets te maken. We geloven in een meerwaarde hiervan voor kinderen t.o.v. het tonen van registraties of live streams van voorstellingen die eigenlijk voor het podium gemaakt zijn. Zowel het doeboek als de BetoveringTV kunnen, ook in betere jaren, een versterking blijven voor de Betovering, met het oog op inclusiviteit en promotie.

2.8 Internationaal en cultureel divers

Via de inzet in de wijken, het programma bijzonder gewenst publiek, en de internationale programmering investeren we in het bereik van internationaal en cultureel divers publiek. Dat vinden we belangrijk.

Inmiddels heeft ruim 54% van de Hagenaars een migratie-achtergrond: 36% niet-westers, 18% westers (bron: *alle cijfers.nl* en *denhaagincijfers.nl*). Van de bezoekers van ons festival associeert een steeds groter wordend deel, inmiddels (2018) 34%, zich met een niet-of-meer-dan-alleen-Nederlandse nationaliteit: 16% niet-Westers, 18% Westers. Een deel van ons publiek is de Nederlandse taal niet machtig.

Het CBS (bron: *Prognose 2019-2050: Demografische veronderstellingen*) voorspelt dat het aantal inwoners in Den Haag tot 2024 met zo'n 7% groeit, dat Den Haag een relatief jonge populatie houdt en een aantrekkingskracht houdt op immigranten, waaronder arbeidsmigranten uit de EU, expats en internationale studenten. Het belang van onze taak neemt toe om al die verscheidenheid aan (Haagse) kinderen te voorzien van een gemeenschappelijk baken van gedeelde culturele en kunstzinnige ervaringen. De voorstellingen die we van buiten het Nederlands taalgebied programmeren, met een kleine rol voor het gesproken woord, is interessant voor hen die de Nederlandse taal (nog) niet beheersen: migranten, expats maar ook voor slechthorenden, allemaal bijzonder gewenst publiek. De voorstellingen uit het buitenland genereren, naast een artistieke meerwaarde, extra aandacht van programmeurs. Dit heeft als neveneffect dat het voor gezelschappen interessanter wordt om op De Betovering te spelen en dat vergroot weer onze mogelijkheden om zo goed mogelijk te programmeren. Het aandeel van voorstellingen uit het buitenland is de afgelopen jaren gegroeid. Het bestuurslidmaatschap van Assitej NL (de Nederlandse afdeling van het internationale jeugdtheaternetwerk) door de directeur van De Betovering draagt er bovendien toe bij meer en beter gebruik te kunnen maken van (het netwerk van) collega's in Nederland die ook met internationalisering van het jeugdtheater bezig zijn. Cultureel diverse programmering is én blijft een aandachtspunt. De Betovering zoekt naar kwaliteitsvoorstellingen met helden en verhalen uit alle windstreken, met een gemeenschappelijk verhaal als een verbindend element waar onze steeds diverser wordende samenleving behoefte en tekort aan heeft. Het is waardevol als meer kinderen zich gerepresenteerd voelen in het aanbod dat wij hen aanbieden. We geven voorrang aan voorstellingen die passen bij de culturele diversiteit van Den Haag.

Bij het programmeren ervaren we dat onze vraag naar cultureel divers aanbod, dat binnen ons artistiek profiel past, groter is dan het aanbod, en dat dat in de landen om ons heen niet anders is. Het huidige aanbod sluit onvoldoende aan bij de culturele rijkdom die er in onze diverse samenleving is, en is onvoldoende om onze maatschappelijke taak te vervullen om onze superdiverse steden te helpen een thuisgevoel voor alle burgers te creëren. Bij het positief kritisch blijven toetsen van de validiteit van ons artistiek waardenstelsel in een veranderende omgeving zoeken we naar experts die ons hierbij helpen. Zo halen we sinds 2018, in samenwerking met Agnieszka Czekierda van Theater Malego Widza, goed Pools aanbod naar Den Haag, dat naast ons regulier publiek ook de Poolse gemeenschap in Den Haag aantrekt.

In de nieuwe planperiode willen we aan de slag gaan met:

- Het activeren van meer cultureel divers programma-aanbod d.m.v. 'Andere helden, nieuwe verhalen' Wij zijn geen vak- noch makersfestival. Maar als ambassadeurs van ons publiek, met een goed netwerk binnen het gevestigde bestel voor jeugdpodiumkunst, en bekendheid met interessante (Haagse) makers met een niet Westerse achtergrond, voelen we de verantwoordelijkheid het veld bij te staan in deze broodnodige ontwikkeling. We willen daarom een "kunst-lab" aanbieden aan een aantal kunstenaars/musici/dichters en theatermakers die voldoen aan onderstaande criteria,
 - Gebleken ervaring met het maken van podiumkunst;
 - Intrinsieke verbondenheid, inzicht en interesse in het kunstzinnig vertolken van verhalen van niet-westerse culturen;
 - Engagement met en interesse in het maken voor jeugdigen en kinderen;
 - Onderschrijven van het artistiek profiel van de Betovering;
 - De artistieke meerwaarde van de culturele samenwerking te willen onderzoeken.

We introduceren hen bij het bestaande bestel: laten hen voorstellingen zien en brengen hen in verbinding met een maker of gezelschap binnen het gevestigde jeugdpodiumkunstenbestel die hun interesse heeft. Mits er sprake is van een wederzijds uitgesproken match, krijgt deze nieuwe combinatie van ons een werkbudget, en (kantoor)ruimte om een week met elkaar te werken, zonder dat ze hiervoor eerst plannen moeten schrijven en subsidies hoeven aan te vragen. De resultaten van de kunstlabs mogen, duidelijk aan publiek als 'work-in-progress' gecommuniceerd, worden gepresenteerd tijdens het festival.

In 2021 komt er, naast het nieuwe project 'Andere helden, nieuwe verhalen' ook een samenwerking met de Story Academy van Rose Stories. Diversiteit zullen we echter nooit uitbesteden maar internaliseren. We zijn bezig om een eigen cultureel divers netwerk op te bouwen van (Haagse) makers met verschillende culturele achtergronden.

En, zoals reeds in paragraaf 2.5 beschreven: We werken, conform plan, aan 'Andere helden, nieuwe verhalen'. En dit jaar komt onze kernwaarde '*internationaal*' meer tot uiting in de verduurzaming van onze internationalisering dan in veel voorstellingen uit het buitenland in het festivalprogramma. We verwachten circa vier voorstellingen uit het buitenland te programmeren. Voor minimaal 75% ervan organiseren we een tournee of een artistieke uitwisseling.

Nu we ons steeds meer verdiepen in diversiteit en inclusie en de woordkeuze daarbij, merken we dat het steeds uitdagender wordt om enerzijds zoveel mogelijk helderheid te verschaffen aan een subsidie over de bereikte diversiteit en het niet gelabeld willen worden door de deelnemers anderzijds. We hebben hier nog geen goed antwoord op maar blijven dit onderzoeken. Misschien moeten we een vraag over de nationaliteit aanpassen in 'Wat is uw lievelingsmaaltijd'? Bovenstaande viel ons op bij het nalezen van teksten als: *"een migratie-achtergrond: 36% niet-westers, 18% westers (bron: alle cijfers.nl en denhaagincijfers.nl). Van de bezoekers van ons festival associeert een steeds groter wordend deel, inmiddels (2018) 34%, zich met een niet-of-meer-dan-alleen-Nederlandse nationaliteit: 16% niet-Westers, 18% Westers. Een deel van ons publiek is de Nederlandse taal niet machtig."*

2.9 Samenwerking en spreiding in de stad

Samenwerken, spreiding en verankering in de stad, dat zit in ons DNA. We geloven in krachtenbundeling, het binden van verschillende partijen en mobiliseren in dienst van het geheel. Daarbij zoeken we naar - soms niet voor de hand liggende - partners, die eenzelfde (sub)doel voor ogen hebben en met wie we samen cultureel kunnen ondernemen om tot een versterking te komen in programma, publiciteit, financiën of uitstraling. De Betovering voert binnen dit vruchtbare collectief de samenwerking aan, stuurt, bewaakt, programmeert, organiseert, zorgt en stimuleert. Via factsheets houden we partners betrokken en op de hoogte van de gezamenlijke focus en successen. Door de intensieve, langdurige samenwerkingsverbanden is De Betovering in de herfstvakantie tot in de vezels van de stad voelbaar.

We programmeren bij en met ruim vijftig theaters, musea, bibliotheken, ondernemers in winkelgebieden en organisatoren van wijkevenementen, en sociaal-maatschappelijke organisaties zoals Vadercentrum Adam, verspreid door heel Den Haag. Dit beïnvloedt de omvang, kwaliteit en diversiteit van onze programmering, de marketingkracht en daarmee de omvang en diverse samenstelling van ons publiek op positieve wijze. Hierdoor kunnen we beter, slimmer en ondernemender programmeren. De Betovering weet steeds beter te voorspellen welke producties ons publiek op de door ons gewenste manier aanspreken, welke het meest geschikt zijn voor welke locatie en hoeveel publiek erop afkomt. Tegelijkertijd voeden de deelnemende theaters en musea ons met waardevolle input. Elk programmaonderdeel programmeren we op de meest passende plaats. Bij de programmering zoeken we naar overlappende ambities van het betreffende podium en De Betovering, zowel inhoudelijk als doelgroepgericht. De Betovering doet de podia programmeringsvoorstellen waaruit het podium kiest. Deze werkwijze hanteren we ook met Stichting Marketing Haagse Binnenstad voor het straattheater. De programmering in de musea en het Filmhuis gaat veelal juist andersom. Zij doen ons een voorstel waar wij uit kiezen. Incidenteel vraagt een podium óns om een bepaalde voorstelling in overweging te nemen, bijvoorbeeld Het Nationale Theater dat graag ook een HNTJong-voorstelling in eigen huis tijdens het festival wil laten zien. Of een podium dat die ene bijzondere voorstelling in huis wil hebben die normaliter niet haalbaar is, maar tijdens De Betovering wél zou kunnen, vanwege een lager financieel risico en meer publiciteit. Deze voorstellen halen de programmering als zij in ons artistiek profiel passen en het totale programma in balans blijft.

Samenwerkingspartners 2020

- De in dit overzicht genoemde partners zijn enkel organisaties en instellingen die zelf een bijdrage doen (in geld en/of

menskracht) aan het festival. Medewerkers, gezelschappen en andere instellingen / organisaties die van ons een vergoeding ontvangen (ook wanneer hier een korting op wordt gegeven door de betreffende organisatie of persoon) zijn om deze reden niet opgenomen in dit overzicht.

<u>LOCATIE-EN PROGRAMMAPARTNERS</u> (Inhoudelijk, financieel & publicitaire samenwerking)				
PODIA * De Nieuwe Regentes * Filmhuis Den Haag * Koninklijke Schouwburg * Kooman's Poppentheater * Korzo * Laaktheater * Theater aan het Spui * Theater Dakota * Theater de Vaillant * Theater Ludens * Theaterschool Rabarber * VADERCENTRUM Adam * Zuiderstrandtheater	BIBLIOTHEKEN * Bibliotheek Bomenbuurt * Bibliotheek Centrum * Bibliotheek Escamp * Bibliotheek Haagse Hout * Bibliotheek Laakkwartier * Bibliotheek Leidschenvveen * Bibliotheek Loosduinen * Bibliotheek Nieuw Waldeck * Bibliotheek Scheveningen * Bibliotheek Schilderswijk * Bibliotheek Segbroek * Bibliotheek Transvaalkwartier * Bibliotheek Wateringse Veld * Bibliotheek Ypenburg	MUSEA & GALERIES * Grafische Werkplaats * Haags Historisch Museum * Huis van het boek * Kunstmuseum Den Haag * Mauritshuis * Museum * Museum Beelden aan Zee * Museum Breclius * Muzee Scheveningen * Nest * Omniversum * Panorama Mesdag	WORKSHOPLOCATIES * Boekhandel De Vries Van Stockum * Haag Hip Hop Centrum * KOO * Kilkenny School of Irish Dance * Koninklijk Conservatorium * Muziekacademie Den Haag * Nederlands Dans Theater * New Dance Center * HNT Studio's * NME Foundation	STRAATTHEATERLOCATIES * Grote Marktstraat * Spuistraat * Passage * Vlamingsstraat * De Grote Markt
SUBSIDIËNTEN & FONDSSEN SUBSIDIËNTEN * Fonds Podiumkunsten * Gemeente Den Haag – OCSW * Gemeente Den Haag – DSO PRIVATE FONDSSEN * Fonds 1818 * VSBfonds * Fonds 21 * Prins Bernhard Cultuurfonds * Stichting Madurodam kinderfonds * Mr. August Fentener van Vissingen Fonds * M.A.O.C. Gravin van Bylandt Stichting * Janivo Stichting * Schiefbaan Hovius	COMMERCIEËLE PARTNERS SPONSORING * Pathe Spuimarkt Den Haag FACILITEREN RELATIES BEDRIJFSLEVEN * Marketing Haagse Binnenstad COMMERCIEËLE LOCATIEPARTNERS inhoudelijk, financieel & publicitairesamenwerking * Ondernemersvereniging Grote Marktstraat * Pathe Spuimarkt Den Haag * BIZ City Center (Spuistraat, Vlamingsstraat Venestraat & Wagenstraat) * De Passage * Ondernemersvereniging Spuimarktcomplex * Spuiplein Programmering	SOCIALE PARTNERS (gezamenlijke doelgroepenbenadering) PARTNERS BIJZONDER GEMENST PUBLIEK Escamp: * Theater Dakota * Wijkcentrum Escampade * Wijkcentrum Bouwlust * Wijkcentrum Vrederust * Wijkcentrum Wateringse Veld * Stek Kinderwinkel * BSO Dion Dak * Bibliotheek Wateringse Veld * Bibliotheek Escamp * Dak Sion (Moerwijk) * Marcuskerk * Wijkcentrum Moerwijk * P. Coesterleeschool * Wijkbussen Escamp Centrum: * Samsam * De Mussen * Stadsboerderij Woelige Stal * Mandlaplein * Bibliotheek Schilderswijk * Sportcentrum Cranjeplein * Theater de Vaillant * Stek de Paardenberg Overige organisaties: * Stichting Onbeperkt Genieten * Werkgever Sportclubs Den Haag * Middin & Possibilize * Coejaarspas * Stadsdeel Escamp * Netwerk Integrale Kindzorg * Mutesounds	PUBLIQUITEITSPARTNERS * Den Haag Marketing * Kidsweek * RailTV * Stadsschermeren Nouvelle Media * Radio West * Kidsproof DISTRIBUTE FLYER * Alle basisscholen in Den Haag * Veel basisscholen in de randgemeenten * Buitenschoolse opvang * Vrijtijdinstellingen * Inburgering- en taalinstellingen * Expatorganisaties * Buurthuizen	

2021. We hebben nu nog geen volledig beeld van al onze partners in 2021. Wel kunnen we alvast een paar namen noemen van nieuwe partners die aan de editie 2021 mee gaan werken.

Nieuwe locatie- en programmapartners: Bibliotheek Bouwlust, Theater Pepijn en museum Beeld & Geluid Den Haag. NB Amare komt in de plaats van het Zuiderstrandtheater.

Subsidiënten en fondsen: Tom en Elly Ringelbergfonds (fonds op naam van het PBCF)

Sociale partners: Superkracht (voorheen Henzelf)

2.10 Positionering

Het merk De Betovering

De Betovering is onderscheidend. Door vast te houden aan onze vier kernwaarden, doelen en ons visioen blijft ons concept helder. Hierdoor worden theatergezelschappen soms teleurgesteld als we hen geen plek in het programma geven, maar we blijven onze duidelijke lijn naar ons publiek uitstralen.

Het merk De Betovering innoveert ook. Mogelijk nieuwe onderdelen worden afgewogen tegen de vier kernwaarden, doelen en ons visioen. Nieuwe onderdelen moeten het merk verder tot leven brengen en bijdragen aan de herkenbaarheid en aantrekkelijkheid voor ons publiek. Zodat het (landelijk) bekend blijft dat je bij De Betovering moet zijn om kwaliteitsprogrammering te zien, waarbij verwachtingen gedoseerd worden overtroffen of onderuit worden gehaald, waarbij kinderen verleid worden tot een lichte inspanning en daar veel voor terugkrijgen en waarbij een beroep wordt gedaan op hun verbeeldingskracht. We willen het vertrouwen van het publiek de komende jaren verder vergroten. Het bijzondere aan De Betovering is de verbinding. De hele stad doet mee met het festival; van culturele instellingen, openbaar vervoer, welzijnssector, winkels en bedrijven tot bibliotheken, scholen en organisaties voor kinderopvang. In de herfstvakantie is het jeugdtheater tot in de vezels van de stad voelbaar. De Betovering is vanzelfsprekend in zijn bijzonderheid geworden.

Positionering ten opzichte van het publiek

Wij positioneren De Betovering als de leukste herfstvakantie van Nederland voor alle kinderen.

Voor veel Hagenaars met kinderen staat de herfstvakantie te boek als cultuurvakantie. Juist omdat de hele stad doordrongen is van voorstellingen, workshops, installaties en een mogelijke verrassing om elke hoek is er nauwelijks een Hagenaar met kinderen te vinden die De Betovering niet kent. Landelijk publiek ervaart een bezoek aan De Betovering als een vakantie-uitje, vaak onderdeel van 'een dagje Den Haag'.

In de Strategie toerisme 2020-2025 van de Gemeente Den Haag zijn gezinnen inmiddels als een van de vier landelijke doelgroepen gekozen. Samen met The Hague Marketing Bureau geven we daar uitvoering aan in de herfstvakantie. Met Cinekid, CPNB, de Museumkids en NAPK onderzoeken we de mogelijkheid om landelijk de hele maand oktober tot kindercultuurmaand te pitchen. Hier zien we met name publicitaire kansen voor De Betovering richting een nieuw publiek. We maken ons er hierbij sterk voor dat alle kinderen voelen dat ze erbij horen.

2021. Zoals reeds in paragraaf 2.5 beschreven: We gaan verder met gesprekken over de Oktober Kindercultuurmaand en verwachten dat deze in 2022 realiteit wordt. Intussen nemen we in 2021 een actieve rol in een andere campagne, die van culturele instellingen in Den Haag: na een jaar van coronamaatregelen, willen we cultuurbezoek weer bij Hagenaars in het systeem krijgen. We hopen en verwachten dat deze campagne in september of oktober uitgerold wordt.

Positionering binnen het vakgebied

In Cultureel Den Haag heeft De Betovering een centrale en verankerde rol op het terrein van cultuur voor kinderen in de vrije tijd. Daarin worden we als expert gezien. De Betovering is daarnaast, op het UIT Festival na, het grootste meerdaagse samenwerkingsproject van cultureel Den Haag. Het binden en mobiliseren van verschillende partijen in dienst van het geheel is een geziene kwaliteit van De Betovering, evenals het introduceren van noviteiten, de internationale programmering en het bereik van nieuw publiek. De Betovering is volwassen, is succesvol en maakt school. We zijn niet meer de enige Hagenaars bij de landelijke jeugdtheater-impresariodagen. Er ontstaan jonge zusjes van ons festival zoals Krokuskabaal van de Cultuurankers en Lentekriebels van Het Nationale Theater, beiden actief in het voorjaar met focus op Nederlandse producties. Het veranderend landschap biedt reden en kansen voor heronderzoek naar de beste rol voor ons hierbij. Hoe kunnen we het beste samenwerken met de nieuwkomers? Worden de nieuwkomers op den duur bedreigende concurrenten? Hebben we last van de wet van de remmende voorsprong? Of zijn dit juist de beste voorwaarden om te kunnen innoveren? Kunnen wij ons meer gaan toeleggen op ons onderscheidend vermogen: de omvang van het samenwerkingsverband, de internationale programmering, het bereiken van 'bijzonder gewenst publiek', vernieuwen en (adviseren over) kwaliteit en bijbehorend aanbod?

Hierover zijn we met hen en met andere stakeholders in gesprek.

Landelijk en internationaal heeft De Betovering bij theatermakers en collega-festivals het imago van een groeiend publieksfestival met een toonaangevend, deels internationaal, programma, dat sterk is in het bereiken van veel en divers publiek en waar altijd enkele internationale programmeurs aanwezig zijn. Nederland exporteert veel meer jeugdtheater dan het importeert. De Betovering denkt met haar uitnodigingsbeleid een bijdrage te leveren aan het in balans brengen van de internationale samenwerking en daarmee aan het verduurzamen ervan. Deze functie is relevant voor het Nederlandse theaterbestel.

Landelijk wordt De Betovering door vakgenoten in veel opzichten als het belangrijkste kunstfestival voor de jeugd erkend. KijkUit installeert sinds 2017 de jury van de Z@pp theaterprijzen tijdens De Betovering (m.i.v. oktober 2019 hernoemd tot Podiumkids en de Podiumkids Prijs). We worden steeds vaker gevraagd door Dutch Performing Arts om individuele buitenlandse programmeurs met interesse in Nederlands jeugd aanbod te adviseren, ook buiten De Betovering om. De Betovering is in 2017 gevraagd om, samen met de Jeugdtheaterfestivals van Shanghai, Edinburg, Hasselt en Belfast, het toen nieuwe Stiltefestival (inmiddels BRIK Festival) te bezoeken en te voorzien van feedback. Ook steeds vaker worden voorstellingen uit het buitenland samen met landelijke partners zoals De Kraking in Amsterdam of het Amstelveens Poppentheater geboekt. Elkaar als programmeurs vinden, gevonden programmering bespreken en delen is zowel inhoudelijk als financieel waardevol. Zulke samenwerkingen zijn echter alleen duurzaam onder de voorwaarde dat beide partijen gelijkwaardig afwisselend initiërend zijn. Zo zoeken partners elkaar uit en ontstaat een zeer relevant netwerk. Dit alles heeft ertoe geleid dat gezelschappen zich in groten getale aanbieden, omdat spelen op De Betovering de weg is naar (inter)nationale speelbeurten. Andere belangrijke spelers in dit veld zijn onze collega festivals 2Turven Hoog (verspreid over het land), Tweetakt in Utrecht en BRIK in Breda. 2Turven Hoog is kleiner en heeft een iets lager budget dan De Betovering en richt zich op peuters en kleuters en de ontwikkeling van goed aanbod voor deze doelgroep.

Tweetakt is groter en programmeert voor kinderen vanaf 2 jaar, voor jongeren, voor 16+ (dus ook volwassenen) en voor vakgenoten.

Tweetakt zet zwaarder in op beeldende kunst en muziek en kiest dus op die fronten minder specifiek dan De Betovering. Het BRIK Festival focust op voorstellingen van het eigen dansgezelschap de Stilte en op internationale dans voor de jeugd. De budgetten van BRIK en Tweetakt zijn ruim hoger dan die van De Betovering.

Internationaal neemt onze bekendheid ieder jaar toe door onze bezoeken aan internationale festivals, gesprekken met buitenlandse collega's en gezelschappen en door het programmeren van steeds meer internationale gezelschappen. We zijn een omvangrijk Nederlands kwaliteitspodium met een breed en divers publieksbereik geworden voor buitenlandse jeugdgezelschappen en een samenwerkingspartner voor vergelijkbare (inter)nationale festivals.

In 2018 zijn we door de Nederlandse afdeling van het internationale jeugdtheaternetwerk Assitej uitgenodigd toe te treden tot het bestuur. In 2019 vond in dat kader een expertmeeting met aangesloten jeugdtheatergezelschappen tijdens ons festival plaats. Met ingang van 2020 is De Betovering uitgenodigd om de helft van de tweejaarlijkse Dutch Showcase Jeugdtheater voor internationale programmeurs te cureren en hosten. De showcase gaat achtereenvolgens twee dagen in Amsterdam en twee dagen bij ons in Den Haag plaatsvinden. De showcase wordt geïnitieerd en gefinancierd door Dutch Performing Arts en gecureerd en georganiseerd door De Betovering en de Krakeling in Amsterdam. Wij hebben, als publieksfestival, de voorwaarde gesteld dat er in Den Haag uitsluitend voorstellingen voor ons reguliere publiek worden getoond die ook binnen het artistieke profiel van De Betovering passen. Zo kunnen wij, met gegarandeerd al een halfvolle zaal aan publiek, ook onze 8+ of 10+ programmering uitbreiden. Daar is op dit moment de keuze namelijk wat beperkt, omdat we minder publiek hebben naarmate de leeftijd stijgt. Zo bieden we met de showcase ook die doelgroep meer keuze, zonder financieel risico. Door de showcase zijn er ook veel meer programmeurs aanwezig dan normaal. Dit is, zoals eerder uitgelegd, ook goed voor de ontwikkeling van het festival.

HOOFDSTUK 3: Bedrijfsvoering

3.1 Organisatie en de codes

Het festival wordt georganiseerd in samenwerking met ruim 50 kunst- en cultuurinstellingen in Den Haag. Er is een vaste kern van Stichting De Betovering die het hele jaar door aan het festival werkt. De vier maanden rondom het festival wordt het kernteam bijgestaan door externe freelancers plus jaarlijks zo'n vijftig vrijwilligers.

De dynamiek van een festival als De Betovering vraagt om een efficiënte en flexibele bedrijfsvoering met de mogelijkheid om de formatie aan te passen aan de actualiteit. De directie werkt op freelance contractbasis en huurt de andere teamleden, ook op freelancebasis, in. Indien een medewerker meer ondersteunend en minder zelfstandig werkt, kan worden besloten dat verloning, al dan niet via een pay-roll service, beter past. Het merendeel van de medewerkers werkt, buiten de drukste fase, ook voor andere culturele organisaties, wat bijdraagt aan het uitwisselen van expertise en versterking van netwerken.

De zakelijke & artistieke leiding is belegd bij de directeur. Het kernteam bestaat uit all-round medewerkers die allen bij deelaspecten betrokken zijn van de bedrijfsvoering, het doelgroepenbeleid, de organisatie en de programmering. Het kernteam en de externe freelancers zijn communicerende vaten. Deeltaken voor wat betreft publiciteit, doelgroepenbeleid, artistmanagement, vrijwilliger coördinatie of de productie van de festivalcentra kunnen zowel door leden van het kernteam uitgevoerd worden als door externe freelancers. Jaarlijks wordt gekeken naar de meest kloppende taakverdeling gebaseerd op beleidsprioriteiten, beschikbaarheid, kennis en ervaring, (leer)behoeften en budgetten.

We hebben de ambitie om de uren van het kantoorteam uit te breiden van 1,9 fte (in 2018) naar 2,7 fte (in 2021) om zo enerzijds structureel gemaakte, grotendeels niet uitbetaalde, overuren te kunnen opnemen in de reguliere opdrachtovereenkomsten en anderzijds 0,2 fte aan externe freelancers structureel te maken. Hier is voor een deel in 2019 al invulling aan gegeven. In totaal gaat het om een uitbreiding van 2,4 fte (in 2018) naar 3,0 fte (in 2021).

<i>Personeel</i>	<i>fte in 2018 realisatie</i>	<i>aantal personen in 2018</i>	<i>fte in 2021</i>	<i>aantal personen in 2021</i>
Totaal aantal fte (volledige werkweek = 36uur):	2,4	13	3	14
>waarvan met vast contract	0	0	0	0
>waarvan met tijdelijk contract	0	0	0	0
>waarvan inhuur/opdracht/zzp	2,4	13	3	14
Aantal stagiaires	0,2	1	0,2	1
Aantal vrijwilligers	0,4	50	0,4	50
Aantal STIP medewerkers	0	0	0	0

Bestuur en directie

Als besturingsmodel is gekozen voor een bestuur en directie. Het bestuur vergadert minimaal drie keer per jaar. Bestuur en directie werken volgens de principes van good governance. De naleving van de Governance Code Cultuur wordt jaarlijks geagendeerd en in het jaarverslag besproken. In de regel neemt de directie deel aan de vergaderingen van het bestuur. Eenmaal per jaar is de directeur juist niet aanwezig bij een deel van de bestuursvergadering. De directie voorziet het bestuur tijdig van alle informatie die nodig is voor een goede taakvervulling door het bestuur. Uitgangspunt hierbij is 'no surprises'. Het artistiek / inhoudelijke beleid, de concretisering ervan en de financiële ontwikkelingen maken hier deel van uit. De directie legt tijdens de bestuursvergaderingen verantwoording af aan het bestuur over de gang van zaken binnen de instelling. Hiertoe behoren onder meer de programmering, personeel, financiën, administratieve organisatie, doelgroepenbeleid, publiciteit en samenwerkingsverbanden. Eenmaal per jaar besluit het bestuur over het door de directie voorgestelde jaarplan, de jaarbegroting, het jaarverslag en de jaarrekening.

De codes

We blijven jaarlijks de naleving van de Governance Code Cultuur, de Code Culturele Diversiteit en de Fair Practice Code agenderen, en de wijze van naleven van de codes uitgebreid beschrijven in ons jaarverslag.

Code Diversiteit & Inclusie

In de nieuwe planperiode komt er in het kader van de Code Diversiteit & Inclusie extra aandacht voor het activeren van meer cultureel divers programma-aanbod d.m.v. eerder beschreven 'Andere helden, nieuwe verhalen'. Daarnaast blijven we, indien er vacatures ontstaan, streven naar meer diversiteit in het team. Twee in 2018 aangetreden bestuurders associëren zich, naast de Nederlandse, ook met de Marokkaanse, resp. Iraanse nationaliteit. Deze twee sociologen blijven het onderwerp diversiteit positief kritisch op onze agenda zetten. De kleine vaste personele organisatie zelf zichtbaar meer divers maken is, ondanks gerichte pogingen, nog niet gelukt. Het vrijwilligersbestand is divers, en dat is belangrijk. De vrijwilligers zijn zichtbaar voor ons divers publiek. De diversiteit binnen ons publiek wordt steeds groter door jarenlange inzet in de wijken, de diversiteit van onze partners, gerichte publiciteit en doelgroepenbenadering en de internationale en cultureel diverse programmering.

>> Graag verwijzen we u naar de paragrafen 2.7 en 2.8 voor de concrete invullingen die we aan deze code geven.

Fair Practice Code

We hebben een belangrijke stap gemaakt in het aanpakken van de kwetsbaarheid van de organisatie door extra mankracht aan te nemen en te investeren in het schrijven van werkbeschrijvingen die de vervangbaarheid van mensen vergroot. In de komende periode willen we meer dan enkel de kern van het festival veiligstellen. Hoe geven we onze medewerkers een eerlijk honorarium? Fair pay is voor '21-'24 een aandachtspunt.

Met ingang van 2019 is de salaristabel van de CAO theater en dans gebruikt om de hoogte van honoraria van het kantoorteam te toetsen op eerlijkheid en zijn er, met deze CAO als richtlijn, al enkele aanpassingen gemaakt richting fair pay.

Het met ingang van 2021 eerlijk inschalen, het betalen op basis van de CAO en het uitbetalen van structurele overuren heeft consequenties voor de begroting, namelijk:

- Door eerlijk in te schalen, een meer reële ureninschatting en door de salaristabellen van 2019 van de CAO theater en dans te hanteren en indexeren met 1,018*1,018 (2021 t.o.v. 2019) en te vermenigvuldigen met de zfp-factor 1,03 willen we een eerlijkere beloning implementeren met ingang van 1 januari 2021.
- We hebben €24.000 nodig om structureel overwerk dat we tot nu toe niet betaald hebben, te honoreren

Huidig niet volgenscao/richtlijnen 2018	Totaal fte	Totaalbedrag
met vast contract	0	0
met tijdelijk contract	0	0
inhuur/opdracht/zfp	2,4	€ 144.000,00
Volgenscao/richtlijnen loonpeil 2021	Totaal fte	Totaalbedrag
met vast contract	0	0
met tijdelijk contract	0	0
inhuur/opdracht/zfp	3	€ 168.000,00

Huidig niet betaald structureel overwerk 2018	Totaal fte	Totaal bedrag
met vast contract		
met tijdelijk contract		
inhuur/opdracht/zfp	0,55	€ 22.750,00
Betaald structureel overwerk loonpeil 2021	Totaal fte	Totaal bedrag
met vast contract		
met tijdelijk contract		
inhuur/opdracht/zfp	0,55	€ 24.000,00

In de komende planperiode willen we enerzijds het maximaal aantal facturable uren per (deel)taak, gaan aanpassen richting de daadwerkelijk gewerkte uren aan deze (deel)taken in het verleden. Anderzijds willen we de vergoedingen per uur, relateren aan bijbehorende CAO salarisschalen. Op basis van de meerjarenbegroting, dekkingsplan en meerjarige subsidieaanvraag maken we, als richtlijn voor vergoedingen en werkafspraken, gebruik van (het Functie- en Loongebouw van) de Cao Toneel en Dans. Hierin staat dat indien een zzp'er wordt ingezet voor een onder deze cao vallende functie waarbij de werksituatie vrijwel gelijk is aan die van een werknemer, deze cao de basis is voor de honorering. Dat betekent dat het (uur)tarief dat wordt afgesproken minimaal overeenkomt met het bij de functie horende salarisoniveau, verhoogd met ten minste 30%. Wij hanteren in de onderliggende subsidieaanvraag deze ondergrens van 30%. Uitdaging is een realistische uren-toekenning aan deeltaken die buiten het kantoor worden uitgevoerd. Aan een budget voor een deeltaak kan een eerlijk aantal uren worden gekoppeld, maar het daadwerkelijk gewerkte aantal uren hangt samen met de ervaring, ambitie en gevoel van veiligheid van de opdrachtnemer. Belangrijk hierbij is open communicatie en een reëel ambitieniveau af te spreken. Op basis van gesprekken met de medewerkers lijkt het aantal begrote uren voor nu realistisch ingeschat. Fair pay bij uitkoopsommen van gezelschappen is nog moeilijker te sturen. Het is ons als programmeur niet bekend welk deel van de uitkoopsom bij de uitvoerend kunstenaars terecht komt. De verantwoordelijkheid voor fair pay bij deze groep laten we dan ook vooralsnog bij de gezelschappen zelf liggen.

Ambitie is om, in een volgende periode, of indien we meer dekking vinden dan in het plan beschreven is, een stap verder te gaan in fair practice. Een structureel budget voor bijscholing en een meer genereuze zzp-factor zijn de volgende stappen. De cao-bepaling over een minimale opslag voor zzp'ers geeft geen details over de berekeningswijze; daarover hebben cao-partijen geen afspraken gemaakt. De opslag van 30% is te laag is om tot een redelijk uurtarief te komen waarmee opdrachtnemers redelijkerwijs ook zaken zoals ziekte- en pensioenvoorzieningen kunnen opvangen. We hebben de ambitie om een opslag richting de 45% te gaan berekenen, en alvorens de opslag te berekenen, eerst 8% vakantietoelage toe te kennen.

Stagiaires en vrijwilligers vervullen ook structurele werkzaamheden, zoals computeronderhoud, enquêteren en festivalcentrumbegeleiding. Zij ontvangen hiervoor stage- en vrijwilligersvergoedingen.

Ook binnen het Directieoverleg Podiumkunsten Den Haag (DP) waar De Betovering lid van is, wordt de waarde van de Fair Practice Code erkend. Het DP zal in de komende vergaderingen bespreken wat de mogelijkheden zijn, maar voorziet bij voorbaat dat invoering van welke Fair Practice-maatregelen dan ook (financiële) consequenties zullen hebben en/of leiden tot verschraving van het aanbod, die niet binnen gelijkblijvende budgetten opgevangen kunnen worden.

In 2021 maken we weer een stap richting fair pay waarbij de honorering van het kernteam nog steeds CAO gerelateerd is, maar nu met een ZZZP toeslagfactor van 1,35. Dat is nog geen volledige fair pay volgens de laatste officiële definitie ervan. Maar we maken hiermee wel weer een stap richting fair pay, en een stap verder dan beloofd in onze meerjaren aanvraag voor komend jaar.

We hanteren namelijk factor 1,35 i.p.v. de beloofde 1,3. En in 2022 gaan we weer een stapje vooruit is het voornemen. Daarnaast is er een bescheiden scholingsbudget, zodat we iets verder gaan met fair practice dan alleen fair pay.

3.2 Duurzaamheid

Als je als festival claimt er voor de kinderen te zijn, dan kan je niet anders dan een verantwoordelijkheid nemen in duurzaamheid. We willen ons er sterk voor maken dat toekomstige generaties ook nog grondstoffen tot hun beschikking hebben, en dat ze in een (bio) diverse wereld kunnen blijven leven, die niet te vervuild is geraakt. Onze kinderen vragen ons er steeds nadrukkelijker om. De afgelopen jaren heeft De Betovering dit onderwerp duurzaamheid zo nu en dan aangeraakt. We programmeerden voorstellingen en workshops in het teken van plastic soep, duurzaamheid en circulaire economie. We lieten kinderen ervaren dat je ook van plastic afval nuttige en leuke dingen kan maken. Bij een van de voorstellingen werd de elektriciteit voor de belichting met fietsen op het podium opgewekt. We deelden gerecyclede hervulbare waterflesjes uit, zijn in 2019 helemaal gestopt met het laten produceren van gadgets voor alle bezoekers, onze catering was deels vegetarisch en dusdanig georganiseerd om voedselverspilling tegen te gaan en we zijn aangesloten bij de gemeentelijke duurzaamheidskring voor festivals.

In de komende planperiode willen we doortastender en structureel beleid maken op duurzaamheid en daarnaar gaan handelen. We willen graag:

>> Aan de slag met de adviezen die eind 2019 uit de duurzaamheids-scan komen. We hebben Green Events ingehuurd om te onderzoeken hoe we omgaan met grondstoffen en afval, ook in onze festivalcentra, en ons hierover van advies te voorzien. Daarnaast doen ze voor ons een QuickScan op een aantal overige thema's zoals voedsel, energie, mobiliteit, water en natuur om te kijken waar voor ons de meeste duurzaamheidswinst te behalen valt. Bijvoorbeeld elektrisch vervoer voor de distributie van de programmaboekjes en de festivalproductie, pvc-vrije en jaaronafhankelijke signing en mono-stroom briefings en masterclasses voor onze workshopdocenten en locaties.

>> Verduurzamen van onze internationalisering door:

- Gezelschappen uit het buitenland te stimuleren om, daar waar het redelijkerwijs mogelijk is, het meest duurzame vervoersmiddel te kiezen naar Den Haag. Bijvoorbeeld door de meerkosten te compenseren van het reizen per trein i.p.v. vliegtuig;
- Schaalvergroting. De kleine internationale kwaliteitsproducties niet alleen voor de Haagse podia, maar ook voor podia in de regio programmeren. De grote internationale producties weten hun weg te vinden in Nederland, maar de kleine nauwelijks. De Betovering is dan verantwoordelijk voor de kwaliteitstoets en voor het managen van de tours. Voordelen: betaalbaarder voor de podia door de gedeelde reis- en verblijfkosten, interessanter voor de gezelschappen omdat de tijdsinvestering meer speelbeurten oplevert, en duurzamer door een betere verhouding effect/ mobiliteit. Voor De Betovering levert het ook een breder draagvlak op, want ze krijgt meer ambassadeurs;
- Naast de schaalvergroting willen we dat de internationalisering meer verdiepende artistieke ervaringen oplevert voor makers. In een gewoonte en noodzaak om zuinig met tijd en geld om te gaan, blijft een gezelschap in de regel zo kort mogelijk. We willen nagaan, als er dan toch gereisd en misschien zelfs gevlogen is, wat er voor Nederlandse en internationale gezelschappen nodig is om langer te kunnen en willen blijven, minimaal naar elkaar te kijken en elkaar te spreken.

3.3 Risicobeheersing

We maken jaarlijks een analyse van risico's vanuit verschillende invalshoeken zoals imago, organisatie, financieel, juridisch, politiek en bestuurlijk. Vanuit deze invalshoeken worden risico's onderkend waaraan vervolgens prioriteiten kunnen worden toegekend. Het is niet zo dat aan alle soorten risico's evenveel aandacht moet worden geschonken. Soms zal een risico bewust moeten worden genomen. Bij de beoordeling gaat het in de regel om een kwalitatieve analyse omdat voor veel elementen niet met exacte bedragen of kansen kan worden gewerkt.

De Betovering heeft een aansprakelijkheidsverzekering, een inventaris- en voorraadverzekering en een additionele verzekering voor de vrijwilligers tijdens het festival. Het risico van een regulier programmaonderdeel dat niet doorgaat is te dragen vanuit het eigen vermogen. Omdat De Betovering geen personeel in dienst heeft, zijn de financiële risico's die hiermee verband houden verwaarloosbaar.

Indien programmaonderdelen in de openlucht plaatsvinden en het financiële risico van een eventuele afgelasting voor De Betovering te groot is, wordt een additionele verzekering afgesloten.

Met de locaties wordt contractueel afgesproken dat de locatie zorgdraagt voor het creëren van een kindveilige omgeving. Zo is de locatie ervoor verantwoordelijk dat een workshopdocent zich niet met één kind kan isoleren. Dit kan bijvoorbeeld door een assistent-begeleider in te zetten, door te verplichten dat de deur altijd open staat, door de kinderen hun eigen volwassen begeleiders erbij te laten blijven, of door de workshop te faciliteren in een deels transparante ruimte. Ook borgt de locatie dat de workshopdocenten van door henzelf gecontracteerde workshops waarbij (deels) geen ouders aanwezig zijn, in het bezit zijn van een passende VOG van maximaal 3 tot 4 jaar oud. Indien Stichting de Betovering zelf extern workshops heeft gecontracteerd ten behoeve van de locatie, dan vraagt De Betovering aan de externe workshopaanbieder(s) om deze VOG's te borgen.

Het eenentwintigste jaar in het bestaan van onze stichting De Betovering zal de geschiedenis ingaan als een jaar waarin gebeurde wat we in onze jaarlijkse analyse van risico's niet hadden kunnen voorzien: het onzichtbare coronavirus bepaalde vanaf maart onze werkzaamheden en leidde er uiteindelijk helaas toch toe dat we – ondanks alle doorgevoerde aanpassingen - kort voor de start van het festival hebben moeten besluiten het festival niet door te laten gaan.

3.4 Financiën, investeringen en prijsbeleid

We hebben de Culturele ANBI-status, wat ruimte geeft voor fiscaal aantrekkelijke giften. Ook vermelden we graag de 'verborgen, in de jaarcijfers niet-zichtbare' product- en dienstensponsoring, bijvoorbeeld van de vrijwilligers. We streven naar een eigen vermogen ter grootte van 10 tot 15% van de jaaromzet.

Het jaar 2020 is financieel naar verwachting afgesloten. Na aftrek van het nadelige resultaat van € 21.500,- bedraagt het eigen vermogen eind 2020 € 51.245,-. Dit vermogen is bedoeld als buffer voor tegenvallende resultaten. En in 2020 was daar duidelijk sprake van met de annulering van het festival.

De Betovering heeft in 2019 haar beleidsplan opgesteld voor de periode 2021-2024. Op basis van dit plan is De Betovering opgenomen in het Kunstenplan van de gemeente Den Haag met een toegekende subsidie van €172.000,- per jaar voor de jaren 2021-2024. Dat is € 66.000,- per jaar meer dan bij aanvang van de vorige kunstenplanperiode en ruim € 58.500 per jaar meer dan de huidige hoogte van de door trendbijdragen verhoogde kunstenplansubsidie in 2020. Deze additionele middelen mogen we gebruiken om in de veranderende wereld onderzoek te doen naar de beste rol voor ons en in actie kunnen komen: in het belang van het festival zelf en/of van onze omgeving. Bijvoorbeeld door meer cultureel divers programma-aanbod aan te jagen en aan de slag te gaan met de adviezen uit de duurzaamheidsscan. Ook het Fonds Podiumkunsten heeft beschikt en gaat ons in 2021 t/m 2024 met € 37.500,- per jaar financieel ondersteunen. Dit bedrag is vergelijkbaar met wat we in 2019 en 2020 kregen, maar geeft nu zekerheid en perspectief voor vier jaar i.p.v. twee. Deze bedragen worden jaarlijks geïndexeerd. Voor de rijksgarantieregeling voor festivals komen we niet in aanmerking. Wel hebben we aanvullende ondersteuning gekregen van Fonds Podiumkunsten voor in verband met gederfde inkomsten als gevolg van de uitbraak van COVID-19 en de maatregelen ter bestrijding ervan. Deze subsidie bedraagt € 66.900 euro. Dit bedrag reserveren we voorlopig voor tegenvallende recettes. Het Prins Bernhard Cultuurfonds heeft reeds €10.000 toegekend voor komende editie. Tot slot hebben we al zekerheid van Fonds 1818 dat ons tweejarig (2020 & 2021) ondersteunt met €40.000 per jaar.

2021. Het perspectief voor oktober 2021 is op dit moment gunstig en tegelijkertijd nog steeds onzeker. Daarom zoeken we dit jaar wederom expliciet naar (ook financiële) partners die samen met ons die inhoudelijke en financiële onzekerheid aankunnen. Financiers die het accepteren dat het festival dit jaar weer kan afwijken van de plannen, en wellicht zelfs weer (deels) geannuleerd moet worden, en tóch achter ons blijven staan. En die het trots met ons mee gaan vieren als er veel wél door kan gaan. Zij stonden naast ons op de barricade. Wij zullen zelf het risico dragen van de recettes die onzeker zijn. Daarbij worden we voor een deel geholpen met de hiervoor bestemde subsidie van het Fonds Podiumkunsten, en deels zullen we onze uitgaven aanpassen op de vooruitzichten in de loop van het jaar. Samen met onze partners en een gezonde dosis flexibiliteit kunnen we (moedig) voorwaarts, de tering naar de nering, steeds flexibel kijkend naar wat er wél kan, en onze financiers op de hoogte houdend.

De begroting voor de festivaleditie 2021 vindt u in de bijlage.

Investeringsen

Er staan geen investeringen gepland.

Prijsbeleid

We weten uit publieksonderzoek dat de lage entreprijzen een belangrijke factor zijn voor een deel van ons publiek en dus de toegankelijkheid vergroten. Aan de andere kant willen we publiek dat het kán betalen een reële entreprijs rekenen. Daarom hanteren we een gedifferentieerd prijsbeleid.

- Een standaardprijs € 7,50 voor de meeste producties/workshops;
- Een hogere prijs voor enkele dure (internationale) producties en meerdaagse workshoptrajecten;
- Gratis toegang bij het slotfeest en in de wijkbibliotheken waar de publieksomstandigheden dit ook deels legitimeren.

“Dan wordt 2021 verpletterend prachtig!!”

- iemand die een kaartje had voor afgelopen festival, die we moesten afbellen -